

Lovforslag nr. L 201. Fremsat den 28. marts 2007 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf og retsplejeloven

(Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler mv.)

§ 1

I lov om euforiserende stoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 21. juli 1969, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 445 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 1, 2. pkt., ophæves og i stedet indsættes:

»Ved udmåling af straffen, herunder ved fastsættelse af bøder, skal der lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Advarsel kan i almindelighed ikke meddeles, medmindre sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1000 af 5. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 124, stk. 4, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre udefrakommende, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-3 gælder også i forhold til personer i forvaring samt personer, der i stedet for varetægtsfængsel, i forbindelse med straffuldbyrdelse uden for kriminalforsorgen eller i medfør af straffelovens § 74 a er frihedsberøvet i institution mv. Bestemmelsen i stk. 4, 1. pkt., gælder også i forhold til personer i forvaring.«

2. § 135 affattes således:

»§ 135. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller lignende forårsager udrykning af politi, ambulance, redningsberedskabet eller sø- eller luftredningstjenesten.«

§ 3

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som senest ændret ved lov nr. 1558 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 36 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. En indsat har ikke ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen.«

§ 4

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 181 af 26. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 792 a, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »straffelovens«: »§ 124, stk. 4, eller«.

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning sættes i kraft helt eller delvist for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger. Lovens §§ 1-3 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	7176
2.	Skærpede bødestrafte for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug	7177
2.1.	Gældende ret	7177
2.2.	Bødeniveauet på andre lovområder	7182
2.3.	Udvikling i narkokriminalitetens omfang siden lovændringen i 2004	7183
2.4.	Justitsministeriets overvejelser	7184
3.	Uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler	7190
3.1.	Gældende ret	7190
3.2.	Omfanget af mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner	7193
3.3.	Indstilling om sikkerhed i kriminalforsorgens institutioner	7193
3.4.	Justitsministeriets overvejelser	7194
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser	7198
5.	Hørte myndigheder mv.	7198
6.	Sammenfattende skema	7199

1. Indledning

1.1. Formålet med lovforslaget er for det første, at bødestraffen ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug bliver skærpet. Hermed understreges det, at ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer har klare strafferetlige konsekvenser.

Samtidig lægges der op til, at sådanne sager i videre omfang end i dag skal kunne afgøres med advarsel i tilfælde, hvor sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og vedkommendes brug af euforiserende stoffer skyldes en stærk afhængighed.

Lovforslaget går for det andet ud på at indføre en bestemmelse i straffeloven om straf for uretmæssigt at besidde eller medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler. Baggrunden herfor er blandt andet, at mobiltelefoner kan anvendes til at begå narkotikakriminalitet inden for fængslerne, og forslaget om den nævnte kriminalisering er derfor også et led i regeringens politik om nul-tolerance over for narkotika og andre ulovlige stoffer i fængslerne.

1.2. Det er med lovforslaget forudsat, at bødestraffene for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug skærpes markant, således at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug bliver på 2.000 kr. eller mere, og at bøderne for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug i intet tilfælde bliver på mindre end 3.000 kr. Desuden er det forudsat, at bøderne forhøjes med 50 procent i andengangstilfælde og 100 procent ved senere gentagelsestilfælde.

Det forudsættes samtidig, at den gældende praksis med en halvering af bøder til personer under 18 år og personer med en særlig lav indtægt bevares.

En markant forhøjelse af bødestraffene for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug kan i praksis indebære, at personer, der misbruger euforiserende stoffer som udslag af en stærk afhængighed, risikerer at oparbejde en stor gæld til det offentlige i form af skyldige sagsomkostninger og bøder. Som en lempelse af gældende praksis forudsættes det derfor under henvisning til sociale hensyn, at advarsel skal

F. t. l. vedr. euforiserende stoffer m.v.

kunne anvendes ikke kun i førstegangstilfælde, som det sker i dag, men også i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere gentagelsestilfælde) over for personer, som findes i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når brugen af de euforiserende stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Lovforslaget indebærer endvidere, at det gennem en ny bestemmelse i straffeloven bliver strafbart for anholdte og fængslede personer uretmæssigt at besidde og for besøgende og andre udefrakommende personer uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler. Det foreslås, at strafferammen fastsættes til bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Herudover indebærer lovforslaget, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner. Hermed vil det blandt andet være muligt at friholde visse typer af kommunikationsudstyr fra den nævnte kriminalisering.

Lovforslaget medfører også, at der indføres en særskilt hjemmel til at kunne foretage legemsundersøgelse over for sigtede, der er mistænkt for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse om straf for uretmæssigt at besidde eller medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler.

2. Skærpede bødestrafte for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug

2.1. Gældende ret

2.1.1. Efter lov om euforiserende stoffer straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning samt besiddelse af de farlige stoffer, som indenrigs- og sundhedsministeren ved bekendtgørelse bestemmer, skal være omfattet af loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 21. juli 1969 med senere ændringer.

Den gældende oversigt over euforiserende stoffer, der er omfattet af loven, fremgår af bekendtgørelse nr. 698 af 31. august 1993 med senere ændringer. Det fremgår af § 1 i bekendtgørelsen, at der ved euforiserende midler i bekendtgørelsen forstås de stoffer, vækster og droger, der er opført på de vedføjede lister A, B, C, D og E i bekendtgørelsens bilag 1. Som eksempler kan nævnes, at hash og heroin findes på liste A, der omfatter stoffer, der ikke må forefindes her i landet, mens kokain, amfetamin og ecstasy findes på

liste B, der omfatter stoffer, der kun må benyttes til medicinsk og videnskabeligt brug.

Efter straffelovens § 191 straffes den, som i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller under andre særligt skærpende omstændigheder overdrager euforiserende stoffer, med fængsel indtil 10 år. Angår overdragelsen en betydelig mængde særlig farligt eller skadeligt stof, eller har overdragelsen af et sådant stof i øvrigt haft en særlig farlig karakter, kan straffen stige til fængsel i 16 år.

2.1.2. Den gældende lov om euforiserende stoffer bygger på en betænkning fra 1953 om misbrug af euforiserende stoffer afgivet af et udvalg nedsat af Indenrigsministeriet (betænkning nr. 81/1953). Det blev under udvalgsarbejdet påpeget, at et besiddelsesforbud ville være af betydning for politiets arbejde med bekæmpelsen af det ulovlige salg af euforiserende stoffer, idet en sådan regel ville give politiet mulighed for at gribe ind over for personer, der må formodes at handle med euforiserende stoffer, uden at der dog i det enkelte tilfælde kan tilvejebringes tilstrækkeligt bevis herfor. Udvalget foreslog blandt andet på den baggrund et besiddelsesforbud.

På baggrund af betænkningen blev der i 1954 fremsat et forslag til lov om euforiserende stoffer. I bemærkningerne til lovforslaget er det anført, at et besiddelsesforbud vil give mulighed for at skride ind med passende reaktioner over for »eufomane, der henter deres forsyninger på den sorte børs«. Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 169 af 24. maj 1955. Der henvises til Folketingstidende 1954-55, Tillæg A, sp. 641.

2.1.3. Straffelovens § 191 blev indsat ved lov nr. 276 af 18. juni 1969. I forbindelse med forslaget til straffelovens § 191 blev det fremhævet, at man med lovændringen ikke tilsigtede nogen skærpeelse af strafforfølgningen over for personer, der var omfattet af lov om euforiserende stoffer, jf. FT 1968-69, Tillæg A, sp. 2848.

Under behandlingen af lovforslaget havde Folketingets Retsudvalg lejlighed til at gøre sig bekendt med et udkast til et cirkulære fra Rigsadvokaten, hvor der var fastsat nærmere retningslinjer for den tiltalepraksis, der skulle følges for at sikre, at denne forudsætning blev opfyldt, jf. FT 1968-69, Tillæg B, sp. 2643.

Rigsadvokaten udsendte efter vedtagelsen af straffelovens § 191 cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 om forfølgningen af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Cirkulæret blev efterfølgende uddybet ved Rigsadvokatens cirku-

læreskrivelse nr. 43/71 af 16. august 1971. Det fremgik heraf, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i førstegangstilfælde normalt burde afgøres med, at der meddeles den pågældende en advarsel. Advarsel ville også kunne meddeles i gentagelsestilfælde, men i grovere gentagelsestilfælde og i tilfælde af gentagen besiddelse af andre euforiserende stoffer end hash burde der efter cirkulæret søges pålagt bødestraf.

2.1.4. I overensstemmelse med Rigsadvokatens cirkulære udviklede der sig i perioden frem til 2004 en fast praksis, hvorefter besiddelse af små mængder euforiserende stoffer til eget forbrug i førstegangstilfælde alene medførte en advarsel.

Ved lov nr. 445 af 9. juni 2004 blev det ved en tilføjelse til lov om euforiserende stoffer § 3 fastsat, at advarsel i almindelighed ikke kan meddeles for overtrædelse af loven. Ved advarsel forstås såvel advarsler meddelt af politiet eller anklagemyndigheden som advarsler tildelt af retten i henhold til retsplejelovens § 900.

Det fremgår af lovens forarbejder, at lovgivningsinitiativet blandt andet byggede på en rapport fra en arbejdsgruppe vedrørende politiets indsats på beværetområdet. Arbejdsgruppen blev nedsat af Politimesterforeningen i 1997 og fik særligt til opgave at vurdere og fremkomme med idéer til fremtidige initiativer vedrørende udskænkning af alkohol til unge mennesker. Justitsministeriet anmodede i juni 1998 arbejdsgruppen om tillige at inddrage spørgsmålet om handel med og misbrug af narkotika i restaurationsmiljøet i sine overvejelser. Endvidere anmodede Justitsministeriet om, at det i den forbindelse blev belyst, om der i de seneste år kunne konstateres en udvikling i antallet og karakteren af overtrædelser af narkotikalovgivningen i restaurationsmiljøet. I 2000 blev arbejdsgruppen yderligere anmodet om at belyse problemerne omkring ecstasy og fremsætte forslag til en forbedret indsats på området.

Arbejdsgruppen afleverede i maj 2002 sin rapport »Ecstasy«. I rapporten anføres det blandt andet, at forbrug af ecstasy mv. navnlig forekommer i fest- og musikmiljøer, f.eks. på diskoteker samt ved teknokoncerter og festivaler.

Det var arbejdsgruppens opfattelse, at Rigsadvokatens cirkulære fra 1969, hvorefter sager om ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug afgøres med en advarsel, havde den uheldige konsekvens, at børn og unge – og formentlig også forældre og personale i behandler-systemet – i et vist omfang opfattede anvendelsen af advarsel således, at besiddelse af visse euforiserende stoffer ikke var strafbar.

Arbejdsgruppen anbefalede på den baggrund, at besiddelse af og handel med ecstasy, amfetamin og lignende stoffer skulle straffes med bøde uden mulighed for advarsel.

På tilsvarende måde fandt arbejdsgruppen, at en præcisering af, at det er strafbart at handle med euforiserende stoffer, som minimum kunne være et væsentligt og nyt signal over for forældre og de børn og unge, som var på vej ind i misbrug af ecstasy mv. Arbejdsgruppen anbefalede på den baggrund, at besiddelse af og handel med alle typer euforiserende stoffer i festmiljøerne, og især hvor ganske unge færdes, blev straffet med bøde uden mulighed for advarsel.

I forlængelse heraf fremlagde regeringen i oktober 2003 handlingsplanen »Kampen mod Narko«, der var udarbejdet i samarbejde mellem Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet, Finansministeriet, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet. Planen indeholdt en lang række initiativer om blandt andet forebyggelse, behandling og retshåndhævelse som led i bekæmpelsen af narkomisbrug. I handlingsplanen anføres det blandt andet, at der efter regeringens opfattelse i forhold til ikke mindst unge, lejlighedsvis narkotikabrugere i restaurations- og festmiljøet er behov for at sende et klart signal om, at enhver besiddelse af og handel med euforiserende stoffer er ulovlig og har klare strafferetlige konsekvenser.

Det anføres i det pågældende lovforslag, at den dagældende praksis med at meddele advarsel for førstegangsbesiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke havde været tilstrækkelig til at dæmpe op for misbruget af ulovlige euforiserende stoffer. Det påpeges i den forbindelse, at unge i Danmark misbruger hash i større omfang end unge i de fleste andre lande.

På den baggrund blev det foreslået, at den hidtil fulgte faste praksis med meddelelse af en advarsel ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug blev ændret, sådan at det som udgangspunkt skulle udløse mindst en bødestraf at besidde ulovlige euforiserende stoffer. Det blev i den forbindelse anført, at man hermed sendte et klarere signal om, at misbrug af ulovlige euforiserende stoffer fra starten følges op med en strafferetlig reaktion, der afspejler samfundets afstandtagen fra denne adfærd.

Lovændringen indebar, at anklagemyndigheden ændrede den hidtidige tiltalepraksis. Det blev således forudsat i lovens forarbejder, at de forhold vedrørende ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, der efter hidtidig praksis havde været sanktioneret med advarsel, fremover som udgangspunkt skulle straffes med

bøde. Det blev endvidere forudsat, at bødestraffen for besiddelse af euforiserende stoffer skulle udmåles i overensstemmelse med de gældende bødetakster.

Det fremgår samtidig af lovens forarbejder, at en advarsel fortsat vil kunne anvendes for overtrædelse af loven, såfremt dette efter omstændighederne forekommer formålstjenligt. Advarsel, herunder advarsel tildelt af retten i medfør af retsplejelovens § 900, vil efter lovændringen imidlertid alene kunne meddeles i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion. Advarsel vil i sådanne undtagelsestilfælde kunne gives i overensstemmelse med de hidtil gældende retningslinjer, dvs. som hovedregel kun i førstegangstilfælde, medmindre der er tale om besiddelse af hash.

En sådan undtagelsesvis anvendelse af advarsel for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 2.1.5, vil blandt andet kunne komme på tale, såfremt hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette. Det vil for eksempel være tilfældet, hvis anklagemyndigheden vurderer, at der kan blive behov for, at køberen af euforiserende stoffer kan afhøres som vidne i en straffesag mod sælgeren, og der med dette formål ikke skønnes at være tid til at afvente gennemførelsen af en bødesag mod køberen.

Ifølge forarbejderne til 2004-lovændringen vil advarsel endvidere f.eks. kunne meddeles, hvis anvendelse af en bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed. Dette vil for eksempel kunne være tilfældet i relation til udlændinge, der alene opholder sig her i landet som turister, og som ud over advarslen vil kunne udvises på grund af sagen.

Herudover kan sociale hensyn efter omstændighederne tale for anvendelse af advarsel, hvor brugen af et stof er udslag af en stærk afhængighed. Advarsel under henvisning til sociale hensyn kan ikke meddeles til unge personer, som lejlighedsvis f.eks. i weekender eller til fester misbruger euforiserende stoffer, og hvor misbruget derfor ikke kan antages at være et udslag af stærk afhængighed.

Der henvises til Folketingstidende 2003-2004, Tillæg A, side 6313.

Advarsel kan efter samme retningslinjer som nævnt ovenfor meddeles i gentagelsestilfælde for besiddelse af hash til eget forbrug.

2.1.5. I praksis spiller mængden af euforiserende stoffer en stor rolle ved vurderingen af, om de euforiserende stoffer, som en person findes i besiddelse af, er bestemt til eget forbrug, eller om der er tale om be-

siddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg. Større kvanta kan almindeligvis ikke anses for bestemt til eget forbrug.

I forarbejderne til lov nr. 445 af 9. juni 2004, jf. lovforslag nr. L 175 af 26. februar 2004, pkt. 2.1.4, er det anført, at mængder indtil det nedenfor angivne som udgangspunkt anses som bestemt til eget forbrug, medmindre andre oplysninger peger på det modsatte:

- 10,0 gram hash
- 50,0 gram marihuana
- 100,0 gram hampeplanter
- 0,2 gram heroin/kokain/morfinbase
- 1,0 gram råopium
- 0,5 gram amfetamin
- 1,0 gram cannabiol/hasholie
- 10 stk. lægemiddeltabletter
- 5 stk. morfinpiller
- 1-2 stk. ecstasypiller

I Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/2006, pkt. 4.2, nævnes en række konkrete omstændigheder, der kan pege på, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer end de ovenfor angivne mængder er bestemt til videreoverdragelse.

Når det skal afgøres, hvorvidt euforiserende stoffer må anses for at være bestemt til videreoverdragelse, vil det for det første udover mængden af euforiserende stoffer skulle indgå i overvejelserne, om den mængde, som den pågældende er i besiddelse af, er opdelt i mindre portioner, og om den pågældende er i besiddelse af værktøj (vægt mv.) til opvejning af små mængder narkotika eller genstande til opbevaring af mindre portioner stof. Det antages endvidere, at der må anses at være tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse, hvis den pågældende findes i besiddelse af et regnskab.

Det kan endvidere indgå som et element i overvejelserne, hvor den pågældende findes i besiddelse af euforiserende stoffer, idet besiddelse af små opdelte mængder narkotika, herunder eventuelt sammen med et større pengebeløb, blandt andet på steder, hvor der normalt foregår salg af euforiserende stoffer, kan pege på, at der er tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse.

Det samme gælder, hvis den pågældende findes i besiddelse af større kontantbeløb, der ikke står i rimeligt forhold til den pågældendes indkomst.

2.1.6. I forbindelse med den seneste ændring af lov om euforiserende stoffer i 2004, jf. pkt. 2.1.4 ovenfor, er det i forslaget til loven anført, at forslaget ikke tilsigtede at ændre på de hidtil gældende bødesatser for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Det er

dog samtidig anført, at Rigsadvokaten vil foretage en revision af bødetaksterne som følge af den almindelige pris- og lønudvikling.

På den baggrund udsendte Rigsadvokaten i november 2006 meddelelse nr. 6/2006 om sanktionspåstande mv. i narkotikasager, der indeholder vejledende bødetakster for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Det fremgår af meddelelsen, at bødetaksterne er revideret som følge af den almindelige pris- og lønudvikling. Forhøjelsen udgør som udgangspunkt 32 procent i forhold til Rigsadvokatens seneste bøde-katalog fra 1991, hvilket svarer til satsreguleringsprocenten (uden tilpasningsprocent). Forhøjelsen er dog samtidig foretaget således, at bødepåstanden er afrundet til et beløb, der er deleligt med 100.

Endvidere er de laveste bøder på 300 kr. forhøjet til 500 kr., selv om dette medfører en forhøjelse, der overstiger 32 procent. Rigsadvokaten anfører i meddelelsen, at dette er sket i lyset af den almindelig øko-

nomiske udvikling i samfundet, og idet bøder, der er mindre end de nævnte beløb, næppe kan antages at have nogen reel præventiv virkning. Der er herved samtidig lagt vægt på, at der for personer med særlig ringe indtægt er mulighed for nedsættelse af bøden.

I Rigsadvokatens meddelelse angives en række vejledende bødepåstande, der kan anvendes i tilfælde, hvor en person findes i besiddelse af euforiserende stoffer, hvis det må antages, at stoffet er bestemt til eget forbrug. Overstiger mængden ikke et vist nærmere fastsat kvantum, kan sagen afgøres med bøde og konfiskation af de euforiserende stoffer.

Bødetaksterne for besiddelse til eget forbrug af de mest almindelige euforiserende stoffer – hash, heroin, amfetamin, kokain og ecstasy – er angivet nedenfor. Der henvises i øvrigt til lovforslagets bilag 2, der indeholder den fuldstændige oversigt over vejledende bødepåstande i Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/2006.

Liste nr./stofnavn	Stofmængde	Bøde
A 1 Hash	– 9,9 gram	500 kr.
	10 – 49,9 gram	700 kr.
	50 – 99,9 gram	1.400 kr.
A 3 Heroin	– 0,49 gram	800 kr.
	0,5 – 0,9 gram	1.400 kr.
	1 – 1,9 gram	2.000 kr.
	2 – 2,9 gram	2.600 kr.
	3 – 3,9 gram	3.300 kr.
B 12 Amfetamin	4 – 4,9 gram	4.000 kr.
	– 0,9 gram	800 kr.
	1 – 2,9 gram	1.400 kr.
	3 – 4,9 gram	2.000 kr.
B 29 Kokain	– 0,9 gram	800 kr.
	1 – 1,9 gram	1.400 kr.
	2 – 2,9 gram	2.000 kr.
	3 – 3,9 gram	2.600 kr.
	4 – 4,9 gram	3.300 kr.
B 74 Ecstasy	1 – 3 tabletter	800 kr.
	4 – 11 tabletter	1.400 kr.
	12 – 19 tabletter	2.000 kr.

Som det fremgår, afhænger bødens størrelse af stofets art og mængde, idet bøderne for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer er højere end bøderne for besiddelse af andre stoffer som f.eks. hash. Endvidere er grænsen for den mængde, hvor besiddelse til eget forbrug kun straffes med bøde, lavere for særligt farlige eller skadelige stoffer end for andre stoffer.

Den laveste bødetakst er på 500 kr. for besiddelse af under 10 gram hash. I øvrigt er de laveste bøder på

800 kr. for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer. Den højeste bøde er på 4.000 kr. for besiddelse af mellem 4 - 4,9 gram heroin.

Der findes for tiden ni bødepositioner (500 kr., 700 kr., 800 kr., 1.100 kr., 1.400 kr., 2.000 kr., 2.600 kr., 3.300 kr. og 4.000 kr.) for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Findes en person i besiddelse af euforiserende stoffer, der overstiger disse kvanta, afgøres sagen som udgangspunkt med frihedsstraf, selv om det ikke konkret

kan bevises, at der har været tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse.

Det er ligeledes udgangspunktet, at sager om ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse straffes med frihedsstraf. I enkelte tilfælde kan overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer dog straffes med bøde. Det gælder således salg af hash under 50 gram og lægemidler under 10 tabletter, som i førstegangstilfælde straffes med bøde. Bøden fastsættes som udgangspunkt til det dobbelte af de bødepåstande for hash og lægemidler, som er gengivet ovenfor og i lovforslagets bilag 2.

Overdrages de euforiserende stoffer ved salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg på restaurationer, herunder diskoteker, eller ved koncerter, musikfestivaler eller andre arrangementer, hvor det typisk hovedsagelig er børn eller unge mennesker, der deltager, skal der fastsættes en kort fængselsstraf, jf. bemærkningerne til bestemmelsen i § 3, stk. 2, nr. 2, i lov om euforiserende stoffer, der blev indsat ved lov nr. 445 af 9. juni 2004. Det fremgår af denne bestemmelse, at det ved straffens udmåling skal betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg af de i §§ 1 og 2 omhandlede stoffer på restaurationer, herunder diskoteker, eller ved koncerter eller musikfestivaler. Tilsvarende gælder ved andre arrangementer, hvor det typisk hovedsagelig er børn eller unge mennesker, der deltager.

Formålet med bestemmelsen var at skærpe straffen for salg i visse miljøer af ulovlige euforiserende stoffer med henblik på at sikre en bedre beskyttelse af unge, der færdes på diskoteker, restauranter og lignende.

Der henvises til Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6414 f.

2.1.7. Bøder for besiddelse af euforiserende stoffer nedsættes for unge under 18 år og for personer med særlig lav indtægt. Det er alder og indtægtsforhold på gerningstidspunktet, der er afgørende.

Bøden til unge under 18 år skal generelt nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.2. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselsager. Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden til personer med særlig lav indtægt kan – hvis den sigtede fremlægger den fornødne dokumentation for sine indtægtsforhold – nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.3 i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om

sanktionspåstande mv. i færdselsager. Indtægtsgrænsen var i 2006 ca. 130.000 kr. pr. år (10.845 kr. pr. måned).

2.1.8. Der er ikke i Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/2006 fastsat retningslinjer for gentagelsesvirkningen i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Det er derefter alene straffelovens almindelige regler om gentagelsesvirkning, herunder § 81, nr. 1, som finder anvendelse.

Ifølge straffelovens § 81, nr. 1, skal det ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Det er ikke udtrykkeligt angivet i § 81, nr. 1, hvor længe tidligere afgørelser kan have betydning for strafudmålingen. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til ændringen ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 af straffelovens § 84, der regulerer anvendelsen af specifikke lovbestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde, at den i § 84, stk. 3, fastsatte gentagelsesvirkning i 10 år vil kunne få en vis betydning for den vægt, som domstolene i forbindelse med strafudmåling tillægger en straffedom, der ligger længere tilbage i tid.

Rigsadvokaten har over for Justitsministeriet oplyst, at der hidtil ikke har været en ensartet praksis med hensyn til anvendelse af forhøjede bøder i gentagelsestilfælde ved overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Som eksempler nævnes, at Københavns Politi ikke anvender en højere bøde i gentagelsestilfælde, mens det hos Århus Politi (nu Østjyllands Politi) er praksis, at bøden i gentagelsestilfælde – uanset antallet af tidligere straffe – forhøjes med 50 procent i forhold til bøden i førstegangstilfælde, og således at tidligere afgørelser tillægges gentagelsesvirkning i 5 år fra afgørelsen.

2.1.9. Der er ikke i lov om euforiserende stoffer fastsat særlige regler for så vidt angår straffen for besiddelse af euforiserende stoffer hos indsatte i fængsler mv. I praksis anses det imidlertid for en skærpende omstændighed, at stofferne besiddes i et fængsel.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer mv., at også indsatte i kriminalforsorgens institutioner – ud over en eventuel disciplinærstraf – tillige som udgangspunkt mindst straffes med bøde, såfremt de findes i besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer. Strafniveaueet for mindre besiddelser af hash, typisk besiddelse af op til 10 gram, skal som udgangspunkt være det samme for indsatte i fængsler og arresthuse mv. som for andre personer, dvs. mindst en bødestraf. I praksis straffes besiddelse i fængsler af selv meget

små mængder af andre euforiserende stoffer end hash med fængsel.

Der vil dog også i forhold til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner i særlige tilfælde kunne meddeles advarsel ved førstegangsbesiddelse af op til 10 gram hash til eget forbrug. Det gælder blandt andet i tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering af den resterende strafs længde og den indsatte sociale forhold må antages, at den indsatte ikke vil kunne betale en bøde, og hvor en advarsel i øvrigt skønnes at være tilstrækkelig.

For så vidt angår besiddelse i fængsler mv. af euforiserende stoffer, herunder hash, med henblik på videreoverdragelse, er straffen fængsel. Det skal i forbindelse med strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået i et fængsel mv.

Hvis indsatte i kriminalforsorgens institutioner findes i ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, tager institutionen stilling til, om der skal indgives politianmeldelse. Uanset om der indgives politianmeldelse eller ej, kan der ikendes disciplinærstraf, hvis overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen, jf. § 67, nr. 6, i straffuldbyrdelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005.

Hvis der indgives politianmeldelse, skal institutionen orientere politiet, såfremt den indsatte er ikendt disciplinærstraf for det anmeldte forhold, således at dette kan tages i betragtning ved en eventuel strafudmåling, jf. vejledning nr. 70 af 5. juli 2002, pkt. 11.

Indsmugling af selv små mængder euforiserende stoffer til eget eller andres forbrug i fængsler mv. straffes også konsekvent med fængselsstraf. Det gælder både ved indsmugling af hash og af andre euforiserende stoffer.

Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/2006 om sanktionspåstande mv. i narkotikasager, pkt. 4.5.

2.1.10. Overtrædelser af lov om euforiserende stoffer registreres i Det Centrale Kriminalregister.

Efter § 1 i bekendtgørelse om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) består registeret af en afgørelsesdel og en efterforskningsdel.

Afgørelsesdelen indeholder oplysninger om personer, om hvem der er truffet afgørelse i en straffesag, jf. § 3 og bekendtgørelsens bilag 1. Det fremgår heraf, at der i afgørelsesdelen optages domme og bødevedtagelser, herunder vedtagne udenretlige bødeforelæg, som omfatter overtrædelse af straffeloven. Domme om anden lovgivning, herunder lov om euforiserende

stoffer, optages blandt andet, hvis der idømmes betinget eller ubetinget frihedsstraf. Derimod optages bødef afgørelser om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ikke i afgørelsesregisteret.

I efterforskningsdelen optages oplysninger af politimæssig betydning, jf. § 4 og bilag 2, herunder samtlige sager vedrørende lov om euforiserende stoffer, som er opdateret med en sigtelse. Det indebærer, at også bødef afgørelser vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer registreres. Afgørelser, hvor der alene er fastsat en bøde, slettes, når der er forløbet 10 år fra afgørelsen, jf. pkt. 2.5 i bilag 4, mens advarsler efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1, og § 900 slettes, når der er forløbet 5 år fra afgørelsen, jf. pkt. 2.6 i bilag 4.

Da bødef afgørelser vedrørende lov om euforiserende stoffer ikke fremgår af afgørelsesdelen i Kriminalregisteret, vil disse afgørelser ikke fremgå af den straffeattest, der normalt anvendes af anklagemyndigheden. De domme mv., der fremgår af straffeattesten til politiet og anklagemyndigheden, indgår i de såkaldte særakter, som ligeledes fremlægges i retten blandt andet med henblik på, at tidligere straffe kan indgå i straffastsættelsen i den nu foreliggende sag.

Efter bekendtgørelsens § 11, stk. 1, udsteder politiet straffeattester for private personer (private straffeattester), når de pågældende fremsætter begæring herom. Den private straffeattest indeholder afgørelser, som er tilført afgørelsesdelen, og som omfatter overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller udenlandske afgørelser, jf. stk. 2. Da bødef afgørelser vedrørende lov om euforiserende stoffer ikke optages i afgørelsesdelen, vil disse afgørelser ikke fremgå af den private straffeattest.

2.2. Bødeniveauet på andre lovområder

I forbindelse med overvejelser om en forhøjelse af bødeniveauet for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug må det efter Justitsministeriets opfattelse indgå, hvorledes bødeniveauet bør være i forhold til bødeniveauet på andre lovområder.

I flere meddelelser fra Rigsadvokaten er der på grundlag af blandt andet forskellige lovforarbejder og retspraksis fastsat vejledende bødetakster for overtrædelse af blandt andet straffeloven, færdselsloven, våbenloven og ordensbekendtgørelsen.

Der er ikke lovovertredelser, som i deres karakter er direkte sammenlignelige med besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Nedenfor gennemgås derfor nogle af de almindeligst anvendte bødetakster uafhængigt af lovovertredelsens karakter med henblik på at belyse bødestørrelserne på forskellige områ-

der, idet der hovedsageligt er taget udgangspunkt i de bøder, der ikke vedrører overtrædelser i erhvervsforhold.

2.2.1. Retningslinjer for strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven findes i Rigsadvokatmeddelelse nr. 9/2005. Visse overtrædelser af straffeloven straffes i mindre alvorlige tilfælde med bøde.

Ifølge meddelelsen straffes *tyveri* således, at bødens størrelse afhænger af det stjålens værdi. Som udgangspunkt er straffen det dobbelte af det stjålens værdi dog mindst 500 kr. for værdier indtil 1.000 kr. Hvis værdien er på mellem 1.000 - 1.500 kr., er straffen 2.000 kr. Den højeste bøde for tyveri er på 5.000 kr. for værdier mellem 7.000 - 8.000 kr. Er der tale om tyveri af værdier, der overstiger 8.000 kr., er udgangspunktet frihedsstraf. Disse bøder gælder, hvis det stjalne er tilbageleveret, eller der er betalt i erstatning. I modsat fald nedlægges påstand om forhøjede bøder.

Hærværk straffes med bøde, hvis skadens størrelse ikke overstiger 15.000 kr. Ved skadestørrelser indtil 1.600 kr. er bøden på 800 kr., mens der ved skadestørrelser på 1.600 kr. eller derover fastsættes en bøde på halvdelen af skadens størrelse. Den højeste bøde for hærværk er på 7.500 kr. ved hærværk med en skadestørrelse på umiddelbart under 15.000 kr. De nævnte bøder nedsættes til det halve, hvis erstatning er betalt.

Brugstyveri af cykel straffes i førstegangstilfælde med en bøde på 1.400 kr. og i andengangstilfælde med en bøde på 2.000 kr.

Ved *brugstyveri af knallert* er bøden i førstegangstilfælde 2.000 kr. og i andengangstilfælde 2.300 kr.

2.2.2. I Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 er der fastsat nærmere retningslinier for sanktionspåstande mv. i færdselssager.

Den laveste bøde for overtrædelse af færdselsloven er på 500 kr. Visse bøder er graderede i forhold til overtrædelsens grovhed, og nogle bøder fastsættes i forhold til gerningsmandens indtægtsforhold.

2.2.3. Bødetaksterne for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen findes i Rigsadvokatmeddelelse nr. 10/2005.

Den mindste bøde for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen er på 400 kr. og gælder f.eks. ved overtrædelse af § 9, stk. 3, der forbyder uddeling af reklamemateriale til forbipasserende.

Bøden for gadeuorden (§ 3, stk. 1) er på 600 kr. Samme bøde gives for færden på offentlige veje i så påvirket tilstand, at det kan give anledning til ulempe for andre (§ 3, stk. 3). Voldelig optræden/slagsmål uden personskaade (§ 3, stk. 1) straffes med en bøde på 800 kr., mens voldelig optræden/slagsmål med personskaade straffes med bøde på 1.500 kr.

Den højeste bøde er på 2.500 kr. for udstilling af anstødelig karakter (§ 9, stk. 1) i førstegangstilfælde. I andengangstilfælde stiger denne bøde til 3.500 kr.

2.2.4. I 2004 blev våbenloven ændret blandt andet således, at der skete en skærpelse af straffene for besiddelse af kniv. Retningslinjer for sanktionspåstande er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/2005.

Besiddelse på offentligt tilgængelige steder samt uddannelsessteder, ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende af knive og dolke med undtagelse af foldekknive med en klinge på ikke over 7 cm straffes i førstegangstilfælde som udgangspunkt med en bøde på 3.000 kr. Er den pågældende kniv eller stikvåben omfattet af våbenbekendtgørelsen, herunder f.eks. springknive og butterflyknive, er bøden i førstegangstilfælde 5.000 kr. I andengangstilfælde påstås frihedsstraf.

Ulovlig besiddelse af skarpe våben på bopælen og andre ikke offentligt tilgængelige steder straffes i første- og andengangstilfælde med en bøde på 1.000 kr. Er den pågældende kniv eller stikvåben omfattet af våbenbekendtgørelsen, herunder f.eks. springknive og butterflyknive, er bøden i første- og andengangstilfælde 3.000 kr. I tredjegangstilfælde nedlægges påstand om frihedsstraf.

2.3. *Udviklingen i narkokriminalitetens omfang siden lovændringen i 2004*

2.3.1. Sundhedsstyrelsens rapport »Narkotikasituationen i Danmark 2006« indeholder blandt andet oplysninger om brugen af illegale stoffer i befolkningen, herunder blandt de unge.

Det fremgår af rapporten, at der skønsmæssigt i Danmark antages at være ca. 27.000 stofmisbrugere, dvs. personer, der har et mere vedvarende forbrug af narkotika, som medfører fysiske, psykiske og/eller sociale skader. Godt 7.000 af denne gruppe skønnes alene at være hashmisbrugere. Opgørelsen af stofmisbrugere omfatter ikke eksperimenterende stofforbrug. Det fremgår af rapporten, at den eksperimenterende brug af både hash og andre illegale stoffer ligger på et højt, men stabilt niveau.

Om brugen af illegale stoffer i befolkningen fremgår det herudover af rapporten, at 46 procent af befolkningen mellem 16 og 44 år på et tidspunkt har eksperimenteret med hash, mens 13,5 procent af denne aldersgruppe på et tidspunkt har prøvet andre illegale stoffer end hash.

Amfetamin er ifølge rapporten det næstmest udbredte illegale stof både blandt de unge og i befolkningen som helhed, mens kokain er det tredjemest udbredte stof.

Undersøgelsen viser, at det eksperimenterende brug af stoffer topper i aldersgruppen 16-19 år, og at meget få prøver stoffer første gang efter 20-års alderen. I aldersgruppen over 40 år har kun få procent brugt nogen form for stoffer inden for det seneste år.

Det konkluderes i rapporten, at der blandt de 16-24-årige ikke er tale om en stigende udbredelse i disse år af hverken hash eller andre illegale stoffer, men at der ses tendenser til en lille forskydning i stofvalget blandt disse unge, således at kokain er på vej frem, mens brug af amfetamin og ecstasy går tilbage.

Rapporten viser, at 44 procent af de unge mellem 16-24 år på et tidspunkt har prøvet hash, og at 21 procent af de 16-24-årige har et aktuelt brug, dvs. at de har brugt hash inden for det seneste år. For så vidt angår andre illegale stoffer fremgår det af rapporten, at 4,1 procent af de 16-24-årige har brugt amfetamin inden for det sidste år, mens 3,3 procent har brugt kokain, og 1,5 procent har brugt ecstasy inden for det sidste år.

2.3.2. Rigspolitiet har oplyst, at antallet af sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i 2004 var 9.549, i 2005 14.965 og i 2006 18.989. Hovedparten af disse sager endte med, at gerningsmanden vedtog eller blev idømt en bøde. Det skete i 6.495 tilfælde (68 %) i 2004, 11.080 (74 %) i 2005 og 15.421 (81 %) i 2006. De resterende sager kan eksempelvis være afgjort i forbindelse med andre forhold, der har indebåret en frihedsstraf.

I tilknytning til de nævnte tal bemærker Rigspolitiet, at der pr. 1. juli 2004 blev indført en bestemmelse i lovgivningen om, at advarsel i almindelighed ikke kan gives i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, jf. pkt. 2.1.4 ovenfor. Det er med til at forklare udviklingen i antallet af sager, der er afgjort med bøde.

2.3.3. Rigspolitiet udarbejder til brug for straffølgning af narkotikakriminalitet hvert halve år en liste over gadepriserne for forskellige typer af euforiserende stoffer. Den seneste liste er fra 1. august 2006, hvoraf fremgår følgende gadepriser for København:

Hash 40-100 kr. pr. gram

Kokain 500 kr. pr. gram

Brun heroin 500 kr. pr. gram

Hvid heroin 800-1.200 kr. pr. gram

Amfetamin 100-200 kr. pr. gram

Ecstasy 40 kr. ved 100 stk.

Det fremgår af Rigspolitiets oversigt, at priserne varierer i forskellige områder, og at gadepriserne i en række mindre byer synes at være højere end priserne i København.

2.4. Justitsministeriets overvejelser

2.4.1. Formålet med straffebestemmelserne i narkotikalovgivningen er i første række at forhindre udbredelsen af euforiserende stoffer og dermed beskytte befolkningen mod skadevirkninger, som er en følge af brugen af narkotika.

Ved den seneste ændring af lov om euforiserende stoffer i 2004 blev det anført i lovforslagets bemærkninger, at den årelange praksis med at give advarsel for besiddelse af små mængder euforiserende stoffer til eget forbrug ikke havde været tilstrækkelig til dæmme op for misbruget af ulovlige euforiserende stoffer. Det blev endvidere anført, at der efter regeringens opfattelse var behov for at sende et klarere signal om, at misbrug af ulovlige euforiserende stoffer fra starten følges op med en strafferetlig reaktion, der afspejler samfundets afstandtagen fra denne adfærd.

I tilknytning til disse bemærkninger i forarbejderne til 2004-lovændringen kan der efter Justitsministeriets opfattelse være anledning til særligt at fremhæve, at brug af euforiserende stoffer også kan have negative konsekvenser for andre end den, der bruger stofferne. Narkotikapåvirkning kan således blandt andet medføre en nedsat dømmekraft og reaktionsevne. Endvidere kan påvirkning af euforiserende stoffer formentlig i nogle situationer være medvirkende til at udløse visse former for personfarlig kriminalitet.

Behovet for at kunne finansiere køb af narkotika mv. kan også i nogle tilfælde medføre kriminalitet, der har skadevirkninger for andre.

Misbrug af ulovlige euforiserende stoffer er således ikke kun negativt for brugeren selv, men kan også medføre skadevirkninger i det omgivende samfund.

2.4.2. Ved vurderingen af, hvilken straf der bør pålægges for besiddelse af euforiserende stoffer, bør det efter Justitsministeriets opfattelse også indgå, at omfanget af denne form for kriminalitet må antages at være ganske betydelig, herunder blandt unge, jf. nærmere pkt. 2.3.1 ovenfor. Ifølge Sundhedsstyrelsens rapport har 46 procent af befolkningen mellem 16 og 44 år prøvet hash, mens 13,5 procent i samme aldersgruppe på et tidspunkt har prøvet andre illegale stoffer end hash.

Det fremgår endvidere af Sundhedsstyrelsens rapport, at den eksperimenterende brug har lagt sig på et historisk højt, stabilt niveau. Forbruget topper blandt de 16-24-årige, og der er ofte tale om et mere lejlighedspræget forbrug, f.eks. ved diskoteksbesøg, fester eller lignende. Det er således navnlig de unge, der eksperimenterer med brug af euforiserende stoffer. Hash er det mest udbredte illegale stof, men også amfetamin, kokain og ecstasy bruges af en del unge.

F. t. l. vedr. euforiserende stoffer m.v.

Som anført under pkt. 2.3.2 ovenfor er antallet af afgjorte sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug steget fra 9.549 i 2004 til 18.989 i 2005. Da der på dette kriminalitetsområde er en tæt sammenhæng mellem politiets indsats og antallet af opdagede og afgjorte sager, giver disse tal ikke i sig selv noget sikkert belæg for at antage, at kriminalitetens omfang er stigende. Imidlertid illustrerer det stigende antal af sager, at omfanget af lovovertrædelser er meget betydeligt, uanset at muligheden for at give advarsel i stedet for bøde som udgangspunkt blev afskaffet ved lovændringen i 2004.

2.4.3. Justitsministeriet finder i lyset af det anførte, at der er behov for en markant skærpelse af bødestrafene for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer må således anses for en lovovertrædelse af en sådan karakter, at den bør have klare og mærkbare konsekvenser, også selv om stoffet alene besiddes til eget forbrug. Dette kommer efter ministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad til udtryk med det gældende bødeniveau. Det bør derfor ved straffastsættelsen markeres klarere, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke kan accepteres. Samtidig vil en mere mærkbar sanktion forhåbentlig kunne medvirke til at afholde navnlig unge fra at begynde at bruge ulovlige euforiserende stoffer.

Det må i den forbindelse være afgørende, at bøderne får en sådan størrelse, at de opleves som en reel og følelig sanktion. Der bør derfor ske en væsentlig forhøjelse af bøderne, herunder af de mindste bøder, som i dag er på 500 kr. Det indebærer efter Justitsministeriets opfattelse, at de laveste bøder på dette område formentlig bør ligge på et niveau omkring et par tusinde kroner.

Der henvises herved også til, at bøder i den nævnte størrelsesorden forekommer på en række andre lovområder, jf. nærmere pkt. 2.2 ovenfor. Selv om der på disse områder er tale om kriminalitet, der ikke fuldstændig kan sammenlignes med besiddelse af euforiserende stoffer, kan det som eksempler nævnes, at bøden for brugstyveri af en knallert i førstegangstilfælde er 2.000 kr., og at bøden for besiddelse af en kniv på offentligt tilgængelige steder i førstegangstilfælde er på 3.000 kr. (5.000 kr., hvis der er tale om en springkniv).

Hvis forhøjede bøder skal medvirke til at afholde brugere fra at købe narkotika, bør bøden endvidere efter Justitsministeriets opfattelse være væsentligt højere end priserne ved køb af narkotika på gadeplan. Som det fremgår af pkt. 2.3.3 ovenfor, varierer priserne pr.

gram mellem 40 og 1.200 kr. afhængig af stoffets art. Ved køb af mængder op til 10 gram hash er bøden i dag på 500 kr., mens udgiften til f.eks. ni gram hash kan være op til ca. 900 kr. Ved indkøb af et gram kokain, som koster 500 kr., er bøden i dag på 1.400 kr.

Det må blandt andet på baggrund af Sundhedsstyrelsens rapport, jf. pkt. 2.3.1 ovenfor, lægges til grund, at hash er det mest almindelige stof, men at der også er en betydelig udbredelse af hårdere stoffer, herunder heroin, amfetamin, kokain og ecstasy. En forhøjelse af bøderne bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke begrænses til visse af de euforiserende stoffer, men bør for at skabe sammenhæng mellem bødestørrelserne på området og for så vidt muligt at forhindre, at forbruget flytter til andre stoffer, gælde alle de stoffer, som er omfattet af de nugældende bødetakster.

Samtidig bør bødestørrelsen efter Justitsministeriets opfattelse fortsat afhænge af stoffets art, således at de højeste bøder gælder for de særligt farlige og skadelige stoffer, ligesom mængden af det pågældende stof også bør afspejles i bødens størrelse.

For så vidt angår bøderne i gentagelsestilfælde, bør der efter Justitsministeriets opfattelse ske en sådan forhøjelse, at det tydeligt fremgår, at der ses med betydelig alvor på nye overtrædelser, efter at man tidligere er straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

2.4.4.1. Den nærmere fastlæggelse af bødeniveauet må efter Justitsministeriets opfattelse bero på en række overvejelser, blandt andet om hvilken nærmere betydning stofmængde og -art bør have for bødeudmålingen.

På den baggrund anmodede Justitsministeriet ved brev af 11. oktober 2006 Rigsadvokaten om i samarbejde med repræsentanter fra politi og anklagemyndighed at udarbejde et oplæg til, hvordan der kan gennemføres en markant skærpelse af bødeniveauet i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Rigsadvokaten blev i den forbindelse anmodet om til brug for overvejelser om tilvejebringelse af det nødvendige lovgrundlag at udarbejde et udkast til reviderede bødepositioner for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, herunder bødepositioner for besiddelse i gentagelsestilfælde.

Rigsadvokaten afgav i december 2006 en redegørelse om forhøjelse af bøderne for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug til Justitsministeriet. Det fremgår af redegørelsen, at Rigsadvokaten foreslår en tilnærmet firedobling af de hidtidige bødetakster. Det foreslås samtidig, at den gældende praksis med en halvering af bøderne til personer under 18 år og personer med en særlig lav indtægt bevares.

Rigsadvokaten foreslår endvidere, at bødetaksterne forenkles, således at de nugældende 9 bødepositioner for besiddelse af euforiserende stoffer reduceres til 5 bødepositioner i førstegangstilfælde, nemlig bøder på 2.000, 3.000, 5.000, 6.000 og 8.000 kr.

Samtidig foreslås det – i modsætning til i dag – utrykkeligt fastlagt, hvilke bøder der bør gælde i gentagelsestilfælde. Det foreslås i den forbindelse, at bødetaksterne beregnes på grundlag af en forhøjelse med 50 procent i andengangstilfælde og med 100 procent i senere gentagelsestilfælde.

2.4.4.2. Besiddelse af hash, marihuana og hampeplanter er de overtrædelser, der straffes med den mildeste sanktion, hvilket blandt andet skyldes disse stoffers karakter. Den laveste bøde for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug er på 500 kr. for besiddelse af op til 10 gram hash. Bødestørrelser på 500 kr. anvendes ligeledes for besiddelse af op til 50 gram marihuana og op til 100 gram hampeplanter.

Straffene for besiddelse af disse stoffer stiger med mængden, således at de højeste bøder er på 1.400 kr. Er der tale om besiddelse af større mængder, idømmes som udgangspunkt frihedsstraf.

Der findes i dag tillige bødetakster for besiddelse af hasholie, som er højere end bøderne for hash mv., og som svarer til bødetaksten for besiddelse af amfetamin, jf. nærmere pkt. 2.4.2.2 nedenfor. Hasholie er imidlertid yderst sjældent forekommende i dag, og det er derfor efter Rigsadvokatens opfattelse unødvendigt fortsat at have retningslinjer for straffene for denne type af narkotika.

Derimod findes der ikke i dag retningslinjer for strafpåstandene ved besiddelse af khat. Da khat nu forekommer i stort omfang i visse kredse, finder Rigsadvokaten det hensigtsmæssigt som noget nyt også at fastsætte retningslinjer for bøderne for besiddelse af dette stof.

Rigsadvokaten foreslår, at de hidtidige bøder på 500 kr. for besiddelse af de mindste mængder hash, marihuana og hampeplanter forhøjes til 2.000 kr.

Den næste bødeposition for hash, marihuana og hampeplanter er – som det fremgår af skemaet i bilag 2 – 700 kr. Denne bøde foreslås ved førstegangstilfælde forhøjet til 3.000 kr., hvilket svarer til lidt mere end en firedobling af den nugældende bødetakst.

Den højeste bøde på 1.400 kr. for besiddelse af hash og marihuana foreslås i tråd hermed forhøjet til 5.000 kr., hvilket er en forhøjelse i en lidt mindre størrelsesorden end den foreslåede forhøjelse ovenfor vedrørende bøderne på 700 kr.

Med hensyn til hampeplanter gælder der i dag en bødetakst på 1.100 kr. for besiddelse af mængder mel-

lem 250 og 500 gram og en bøde på 1.400 kr. for besiddelse af mængder indtil 1.000 gram. Disse bødetakster foreslår Rigsadvokaten forenklet, således at bøden for besiddelse af mængder mellem 250 gram og 1.000 gram fastsættes til 5.000 kr.

De nævnte forslag medfører, at der kun vil gælde tre bødepositioner (bøder på 2.000 kr., 3.000 kr. og 5.000 kr.) for besiddelse til eget brug af hash, marihuana og hampeplanter samtidig med, at den indbyrdes sammenhæng, som i dag findes mellem bødepositionerne, stort set fastholdes. Endvidere er det ved forslaget om fastsættelse af den højeste bøde til 5.000 kr. også indgået, at der bør fastsættes endnu højere bøder for besiddelse af de særligt farlige og skadelige stoffer og i gentagelsestilfælde.

For så vidt angår khat foreslår Rigsadvokaten ligeledes, at der fastsættes bødepositioner på 2.000 kr., 3.000 kr. og 5.000 kr., således at bøden for besiddelse op til 1.000 gram fastsættes til 2.000 kr., at bøden for besiddelse mellem 1.000 og 5.000 gram fastsættes til 3.000 kr., og at den højeste bøde på 5.000 kr. gælder for besiddelse af mængder indtil 10.000 gram. Der er herved blandt andet taget hensyn til, at khats euforiserende virkning er betydeligt mindre end virkningen af hash.

Det tilføjes, at forhøjelsen af bøderne også får betydning for salg af hash under 50 gram og salg af lægemidler under 10 tabletter, idet salg af disse mindre mængder straffes med en bøde i førstegangstilfælde, jf. pkt. 2.1.5 ovenfor. Bøden forudsættes fastsat til det dobbelte af de bodepåstande, som fremgår af oversigten, hvilket indebærer, at salg af f.eks. 8 gram hash efter forslaget skal straffes med en bøde på 4.000 kr.

2.4.4.3. De mest almindeligt forekommende stoffer, der anses som særligt farlige eller skadelige, er heroin, kokain, amfetamin og ecstasy.

Den laveste bøde for besiddelse af disse euforiserende stoffer til eget forbrug er på 800 kr., der gælder for besiddelse af op til 0,5 gram heroin, op til 1 gram kokain eller amfetamin og op til 4 ecstasytabletter.

Straffene for besiddelse af disse stoffer – samt for visse andre særligt farlige eller skadelige stoffer – stiger også med mængden. Som det fremgår af lovforslagets bilag 2, er den højeste bøde på 4.000 kr., som gælder for besiddelse af op til 5 gram heroin. Foreligger der besiddelse af større mængder end nævnt i bilaget, idømmes som udgangspunkt frihedsstraf.

Son anført ovenfor under pkt. 2.4.2.1 foreslår Rigsadvokaten, at den laveste bøde for besiddelse af andre stoffer end de særligt farlige eller skadelige stoffer, dvs. hash mv., fastlægges til 2.000 kr.

Da den laveste bøde for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer efter Rigsadvokatens opfattelse fortsat bør være højere end bøden for besiddelse af f.eks. hash, foreslår Rigsadvokaten, at den laveste bødeposition for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer bliver 3.000 kr. Denne forhøjelse svarer næsten til en firedobling af den nugældende mindste bøde på 800 kr., hvilket harmonerer med den foreslåede forhøjelse ovenfor vedrørende hash mv. Med hensyn til heroin foreslås det dog – med henblik på forenkling af bødepositionerne – at også bøden for besiddelse af 0,5 – 0,9 gram heroin, som i dag er 1.400 kr., forhøjes til 3.000 kr., hvilket er lidt mere end en fordobling.

Der er herved også taget højde for det indbyrdes forhold, som findes i dag, mellem den laveste bøde for besiddelse af de to grupper stoffer, idet den laveste bøde for besiddelse af f.eks. hash efter de gældende bødetakster udgør knap 2/3 af bøden for besiddelse af de særligt farlige eller skadelige stoffer.

Der findes i dag 6 bødepositioner for besiddelse af heroin, mens der for kokain og amfetamin findes henholdsvis 5 og 3 bødepositioner. Baggrunden for denne differentiering i bødepositionerne er, at heroin traditionelt er blevet betragtet som farligere end kokain, amfetamin eller ecstasy, hvilket også kan ses ved fastsættelsen af frihedsstraffe i sager om salg mv. af disse stoffer, idet de højeste straffe idømmes for salg mv. af heroin.

De 6 forskellige bødepositioner for besiddelse af heroin gælder for små mængder op til 5 gram, således at bøden for f.eks. besiddelse af 0,4 gram er forskellig fra bøden for besiddelse af 0,7 gram, som igen er forskellig fra bøden for besiddelse af 1,1 gram. For så vidt angår kokain er der 5 bødepositioner, som f.eks. indebærer, at bøden for besiddelse af 0,8 gram kokain afviger fra bøden for besiddelse af 1,1 gram.

Rigsadvokaten finder det nødvendigt at opretholde dette nugældende meget differentierede bødesystem, når der foreslås en generel forhøjelse af alle bøder på området. Rigsadvokaten foreslår derfor en forenkling, således at der fremover kun gælder 3 bødepositioner, uanset hvilket stof overtrædelsen vedrører. Der er herved også lagt vægt på, at amfetamin og kokain i dag anses for at være de mest anvendte stoffer efter hash, og at brugen blandt unge af kokain er stigende. Det forekommer derfor velbegrundet at straffe besiddelsen af amfetamin, kokain og ecstasy på niveau med besiddelse af heroin.

Rigsadvokaten foreslår på den baggrund, at den midterste bødeposition forudsættes fastsat til 6.000 kr. Denne tænkes som udgangspunkt anvendt i stedet for

bøder, der i dag er på henholdsvis 1.400 kr., 2.000 kr. og 2.600 kr., hvilket svarer til en forhøjelse på mellem lidt over en fordobling til lidt under en firedobling. Dog foreslås bøderne på 2.000 kr., som i dag er de højeste bøder for blandt andet ecstasy og amfetamin, forhøjet yderligere, jf. nærmere nedenfor.

Den højeste bødeposition for besiddelse af særligt skadelige stoffer foreslås at blive 8.000 kr. Denne bødestørrelse foreslås at skulle anvendes for de bøder, som i dag er 3.300 kr. og 4.000 kr. for besiddelse af heroin, og på 2.600 kr. og 3.300 kr. for besiddelse af blandt andet kokain. Der vil herved være tale om en forhøjelse svarende til henholdsvis lidt over en fordobling og en fordobling. Rigsadvokaten har ved dette forslag lagt vægt på, at denne bødeposition skal omfatte besiddelse af de største mængder af narkotika (f.eks. 4,9 gram heroin eller kokain), og at der ved besiddelse af endnu større mængder, dvs. 5 gram og derover, som udgangspunkt idømmes frihedsstraf.

For så vidt angår ecstasy og amfetamin, foreslår Rigsadvokaten, at bøden på 2.000 kr. bliver forhøjet til 8.000 kr., selv om der herved er tale om en firedobling af den nugældende bødetakst til et forholdsvis stort beløb. Der er herved lagt vægt på, at besiddelse af op til 20 tabletter ecstasy og amfetamin indtil 5 gram ved en forenkling af de hidtidige mange strafpositioner uden betænkeligheder kan straffes på samme niveau som besiddelse af op til 5 gram heroin og kokain, selv om der er forskel i stoffernes karakter.

For så vidt angår de øvrige særligt farlige eller skadelige stoffer, dvs. morfinpiller, morfinbase, morfinklorid, LSD og råopium, foreslår Rigsadvokaten forhøjelser af bøderne efter tilsvarende principper som beskrevet ovenfor. Det samme gælder med hensyn til lægemidler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets bilag 2, der indeholder en samlet oversigt over de foreslåede bøder.

2.4.4.4. Rigsadvokaten peger på, at der ikke hidtil har været fulgt en ensartet praksis med hensyn til anvendelse af forhøjede bøder i gentagelsestilfælde, jf. nærmere pkt. 2.1.8 ovenfor. På mange andre lovområder følges imidlertid en fast praksis om forhøjede bøder i tilfælde, hvor den tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet. Det følger endvidere af straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen.

Rigsadvokaten finder det derfor naturligt – også med henblik på at opnå en ensartet praksis – at der etableres retningslinjer for bødestørrelserne i gentagelsestilfælde.

Sådanne retningslinjer bør efter Rigsadvokatens opfattelse udformes, så det bliver meget enkelt at fastsætte straffen i gentagelsestilfælde.

Rigsadvokaten foreslår derfor, at bøderne forhøjes med 50 procent i andengangstilfælde. Dette forslag indebærer, at bøden for besiddelse af f.eks. 8 gram hash forhøjes til 3.000 kr., mens bøden for besiddelse af f.eks. 0,3 gram heroin forhøjes til 4.500 kr., hvis den pågældende tidligere er straffet én gang. Ved besiddelse af større mængder narkotika, f.eks. 4,5 gram kokain, forhøjes bøden i andengangstilfælde til 12.000 kr.

Disse forhøjede bøder i andengangstilfælde tænkes af Rigsadvokaten anvendt således, at gentagelsesvirkningen indtræder i forhold til alle tidligere afgørelser efter lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191, uanset hvilket stof den tidligere afgørelse vedrørte, uanset om den tidligere sag vedrørte besiddelse eller videresalg mv. og ligeledes uafhængigt af, om den tidligere sag er afgjort med bøde eller frihedsstraf.

Ved senere gentagelsestilfælde foreslås bøderne forhøjet med 100 procent i forhold til bøden i førstegangstilfælde. Dette medfører, at bøden for besiddelse af f.eks. 8 gram hash i tredjegangstilfælde forhøjes til 4.000 kr., mens bøden for besiddelse af f.eks. 0,3 gram heroin forhøjes til 6.000 kr., hvis den pågældende tidligere er straffet to gange. Ved besiddelse af større mængder narkotika, f.eks. 4,5 gram kokain, forhøjes bøden i tredjegangstilfælde til 16.000 kr.

Denne forhøjelse af bøderne er så markant, at Rigsadvokaten ikke finder grundlag for at foreslå yderligere forhøjelser ved den fjerde overtrædelse eller senere overtrædelser.

Rigsadvokaten bemærker, at der med forslagene bliver tale om meget store bøder i gentagelsestilfælde, når der foreligger besiddelse af betydelige mængder stof. I stedet for den foreslåede forhøjelse med henholdsvis 50 procent og 100 procent i gentagelsestilfælde kunne det derfor overvejes at fastsætte forhøjelserne i gentagelsestilfælde til henholdsvis 25 procent og 50 procent.

Rigsadvokaten bemærker dog, at bøderne fortsat foreslås nedsat til det halve for personer under 18 år og for personer med særlig lav indtægt, hvilket vil medføre væsentligt lavere bødestørrelser også ved gentagelse. Endvidere bemærker Rigsadvokaten, at de foreslåede bøder med tillæg af 50 procent og 100 procent i gentagelsestilfælde ikke medfører så markant store bøder for besiddelse af små mængder stoffer, at det ikke vil være muligt for de fleste at betale disse. Således vil bøderne på 2.000 kr. og 3.000 kr. i førstegangstilfælde blive forhøjet til bøder på henholdsvis

3.000 og 4.500 kr. i andengangstilfælde og til 4.000 og 6.000 kr. i tredjegangstilfælde.

Endelig må det ifølge Rigsadvokaten antages, at mange af de personer, der har et vedvarende misbrug og en stærk afhængighed af stoffer (de egentlige narkomaner), under alle omstændigheder vil kunne idømmes så mange bøder, at de på grund af deres økonomiske forhold kun undtagelsesvis vil være i stand til at betale disse, uanset om forhøjelsen i gentagelsestilfælde bliver på 50/100 procent eller på 25/50 procent. Dette gælder uanset, om de pågældende kan indgå aftaler om afdragsvis betaling af bøderne.

2.4.5.1. Justitsministeriet kan tilslutte sig Rigsadvokatens oplæg.

Det foreslås derfor, at der i lov om euforiserende stoffer indsættes en ny bestemmelse, der præciserer, at der ved udmåling af straffen, herunder ved fastsættelse af bøder, for overtrædelse af loven skal lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer, det vil sige de forhold, som også begrunder kriminaliseringen af at besidde stofferne, jf. lovens § 1, stk. 2, og § 2, stk. 4. Med forslaget forudsættes det, at bøderne for besiddelse af euforiserende stoffer fremover fastsættes i overensstemmelse med det udkast til nye bødetakster, som Rigsadvokaten har udarbejdet (bilag 2). Det forudsættes også, at bøderne fremover beregnes på grundlag af en forhøjelse med 50 procent i andengangstilfælde og med 100 procent i senere gentagelsestilfælde.

Straffastsættelsen vil i sidste ende bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne bødeniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder.

Det forudsættes endvidere, at Rigsadvokaten – som på andre områder – i fremtiden fortsat vil kunne revidere bødetaksterne som følge af den almindelige pris- og lønudvikling.

Den foreslåede lovændring tilsigter alene at skærpe straffene inden for det område, der efter gældende ret straffes med bøde. Det er således ikke hensigten, at der fremover skal idømmes frihedsstraf i videre omfang end i dag for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Med lovforslaget tilsigtes heller ikke i øvrigt ændringer af straffniveauet i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

2.4.5.2. I tilfælde, hvor brugen af stoffer er udslag af en stærk afhængighed, kan sociale hensyn med meget betydelig vægt tale for anvendelse af en advarsel i stedet for bøde.

Som nævnt under pkt. 2.1.4 kan der efter lovændringen i 2004 som udgangspunkt alene meddeles en advarsel i førstegangstilfælde. Med den markante forhøjelse af bøderne, som lovforslaget lægger op til, vil personer, som er stærkt afhængige af euforiserende stoffer på grund af et længerevarende og vedvarende misbrug, i væsentligt større omfang end hidtil kunne blive pålagt bøder, som de ikke vil have realistisk mulighed for at betale. Det kan på denne baggrund overvejes også i gentagelsestilfælde at give mulighed for at meddele advarsel til denne gruppe af personer.

Det bemærkes, at der ikke vil kunne blive tale om afsoning af bødestraffe, hvis inddrivelse er umulig på grund af manglende betalingsevne. Af reglerne om afsoning af bødestraffe i straffuldbydelsesloven følger det således, at hvis en bøde ikke betales, inddrives den af restanceinddrivelsesmyndigheden, medmindre inddrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse ikke er mulig eller væsentligt vil forringe den pågældendes levevilkår, jf. straffuldbydelseslovens § 91, stk. 1. Efter § 34 i bekendtgørelse nr. 995 af 19. oktober 2005 om inddrivelse af gæld til det offentlige skal restanceinddrivelsesmyndigheden oversende sagen til politiet med henblik på afgørelse af, hvorvidt den pågældende skal udstå forvandlingsstraf, hvis det ikke er muligt at inddrive en bøde helt eller delvist, og skyldneren efter en konkret vurdering findes at have betalingsevne.

Når der ikke kan blive tale om afsoning af bødestraffe i de tilfælde, hvor inddrivelse er umulig på grund af manglende betalingsevne, vil en markant forhøjelse af bødestraffene for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i praksis indebære, at personer, der misbruger euforiserende stoffer som udslag af en stærk afhængighed, vil kunne oparbejde en stor gæld til det offentlige i form af skyldige sagsomkostninger og bøder.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der ud fra sociale hensyn også bør kunne meddeles advarsel for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere tilfælde), når brugen af stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Det foreslås derfor, at der fremover som en lempelse af gældende praksis også i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere gentagelsestilfælde) skal kunne anvendes advarsel som sanktion for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, hvis sociale hensyn taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Det bør som anført efter Justitsministeriets opfattelse være en forudsætning for at anvende advarsel som sanktion, at gerningsmandens sociale forhold taler herfor. Det vil i almindelighed være tilfældet, hvis den pågældende f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller en opsparing af en vis størrelse. Derimod vil de sociale forhold – uanset misbrugets karakter – i almindelighed ikke tale for at anvende advarsel, hvis den pågældende har arbejdsindtægter ved lovligt arbejde eller får dagpenge.

Det er yderligere en forudsætning for at anvende advarsel ud fra sociale hensyn, at brugen af euforiserende stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Denne betingelse for at meddele en advarsel indebærer, at der som hovedregel kun kan meddeles advarsel til personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin, at de bruger disse stoffer dagligt. Er dette tilfældet, kan der også meddeles en advarsel som sanktion over for en sådan stofmisbruger, der ulovligt besidder andre stoffer, eksempelvis hash, til eget forbrug.

Uanset om en indkomst alene består af kontanthjælp eller SU, indebærer det anførte, at der ikke kan meddeles advarsel til personer, herunder unge, som kun lejlighedsvis f.eks. i weekender eller til fester bruger euforiserende stoffer, selv om de pågældende kan antages at have en vis afhængighed af stoffet.

Politiet har i almindelighed et godt kendskab til den gruppe af personer, hvor både de sociale hensyn og karakteren af narkotikamisbruget taler for anvendelse af advarsel. Det vil derfor normalt ikke være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder om den pågældendes indtægtsforhold, og der vil formentlig kun i sjældne tilfælde være behov for at indhente en lægeerklæring om den pågældendes misbrug.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

2.4.5.3. Forslaget om forhøjede bøder i gentagelsestilfælde rejser yderligere spørgsmål om, hvor længe en afgørelse skal have gentagelsesvirkning.

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1.8 gælder efter straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Det fremgår ikke af bestemmelsen eller af forarbejderne til bestemmelsen, hvor længe denne gentagelsesvirkning præcist kan udstrækkes.

Efter straffelovens § 84, stk. 3, er den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen 10 år i de til-

fælde, hvor der er fastsat regler om forhøjet straf i gentagelsestilfælde. Det fremgår af forarbejderne, at den i § 84, stk. 3, fastsatte gentagelsesvirkning på 10 år vil kunne få en vis betydning for den vægt, som domstolene i forbindelse med strafudmåling inden for normalstrafferammen tillægger en straffedom.

Af hensyn til anvendelsen i praksis af forhøjede bøder i gentagelsestilfælde bør der efter Justitsministeriets opfattelse lægges op til, at der skal være faste retningslinjer for, hvor længe en tidligere afgørelse skal have betydning for fastsættelse af straffen ved efterfølgende overtrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Det netop anførte kan tale for, at der anvendes en periode på 10 år, inden for hvilken en tidligere afgørelse kan få gentagelsesvirkning. Herved bemærkes også, at der ikke foreslås forhøjelser af bøderne ud over tredjegangstilfælde. Selv om den samme person inden for en 10-årig periode f.eks. begår flere end 3 overtrædelser vedrørende besiddelse af euforiserende stoffer, vil bøden derfor højst blive det dobbelte af bøden i førstegangstilfælde (maksimalt 16.000 kr.).

En kortere periode for gentagelsesvirkningen end 10 år, f.eks. således at den fastsættes til 5 år, vil ikke ligge på linje med den omtalte tilkendegivelse i forarbejderne til straffelovens § 84.

På den baggrund er Justitsministeriet enig med Rigsadvokaten, der i sit oplæg foreslår, at tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet skal have gentagelsesvirkning i 10 år ved senere lovovertrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Det forudsættes derfor, at det i de administrative bødetakster, som Rigsadvokaten udarbejder, lægges til grund, at tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet skal have gentagelsesvirkning i 10 år.

2.4.5.4. En forhøjelse af bøderne i gentagelsestilfælde forudsætter i praksis, at bødef afgørelser for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer fremgår af de straffeattester, der anvendes af politiet og anklagemyndigheden.

Som anført i pkt. 2.1.10 ovenfor optages bødef afgørelser for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ikke i afgørelsesdelen i kriminalregisteret. Afgørelserne fremgår derfor hverken af den straffeattest, der udstedes til politiet og anklagemyndigheden til brug for behandlingen af straffesager, eller af den straffeattest, der efter anmodning kan udstedes til en privatperson vedrørende den pågældende selv.

Hvis anklagemyndigheden og domstolene skal kunne tage hensyn til tidligere afgørelser i forbindelse med bødefastsættelsen i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, kræver det, at afgø-

relserne fremgår af en straffeattest, der fremlægges i retten, og at afgørelserne indgår i de såkaldte særakter.

Justitsministeriet vil derfor foretage en ændring af bekendtgørelsen om behandling af personoplysninger i Kriminalregisteret, således at der til politi og anklagemyndighed udstedes en straffeattest, som ud over afgørelserne i afgørelsesdelen indeholder bødef afgørelser fra efterforskningsdelen om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Hermed vil disse afgørelser fremover indgå i særakterne, mens de pågældende afgørelser fortsat ikke vil fremgå af den straffeattest, som kan udstedes til den pågældende selv f.eks. til brug ved jobansøgning.

2.4.5.5. Forslaget om forhøjede bøder ved gentagelse gælder i de tilfælde, hvor der foreligger en ny overtrædelse efter en tidligere dom eller et bødeforelæg, dvs. hvor bøderne fastsættes under to forskellige sager. Det forekommer imidlertid også, at en person begår flere overtrædelser, der skal bedømmes samtidig.

Denne situation kan f.eks. foreligge, hvis den pågældende på to forskellige tidspunkter findes i besiddelse af euforiserende stoffer, og hvor begge forhold inddrages i samme sag. Endvidere kan det tænkes, at en person ved én lejlighed er i besiddelse af flere forskellige euforiserende stoffer, der medfører bøder af forskellig størrelse.

For sådanne tilfælde gælder det ifølge straffelovens § 88, at der skal fastsættes en fælles straf inden for den foreskrevne strafferamme. Bestemmelsen anvendes i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer således, at der ikke sker en sammenlægning af bøderne med deres fulde beløb (absolut kumulation), men fastsættes en noget lavere bøde efter en skønsmæssig samlet vurdering af forholdene (modereret kumulation).

Under hensyn til de markant forhøjede bøder, som foreslås ovenfor både ved førstegangsovertrædelser og senere overtrædelser af lov om euforiserende stoffer, finder Justitsministeriet ikke grundlag for at foreslå en ændring af retstilstanden på dette område.

Der skal således som hidtil ske en skønsmæssig, samlet vurdering af bødens størrelse, når flere overtrædelser bedømmes under én sag.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

3. Uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler

3.1. Gældende ret

3.1.1. Indsatte i Kriminalforsorgens institutioner har ret til at medtage, besidde og råde over egne gen-

stande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, jf. straffuldbyrdslovens § 36, stk. 1. Justitsministeren har i genstandsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 208 af 18. marts 2005 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner, fastsat regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionerne.

Det følger af genstandsbekendtgørelsen, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over mobiltelefon, trådløs telefon, personsøger og lignende samt computer, telefax og modem, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11 og 15. Dette forbud finder dog ikke anvendelse i kriminalforsorgens pensioner, jf. genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 3.

I de åbne fængsler kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, tillade, at indsatte får udleveret computer til opstilling i eget opholdsrum, hvis uddannelses- eller arbejdsmæssige hensyn i det enkelte tilfælde taler for det. Der kan endvidere tillades udlevering af telefax og modem, når særlige grunde taler for det, jf. genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Såfremt særlige uddannelses- eller arbejdsmæssige hensyn i det enkelte tilfælde taler for det, kan indsatte i lukkede fængsler låne computere indkøbt af institutionen og opstillet i særlige lokaler. Indsatte, der ikke har mulighed for at udarbejde skriftlige opgaver mv. inden for det tidsrum, hvor disse lokaler er tilgængelige, kan undtagelsesvis få tilladelse til at få udleveret en computer til opstilling i egen celle, jf. genstandsbekendtgørelsens § 15. Direktoratet for Kriminalforsorgen kan endvidere i ganske særlige tilfælde tillade udlevering af computer til indsatte i lukkede fængsler og arresthuse (Københavns Fængsler), jf. genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 3. De nævnte genstande kan udleveres til den indsatte til brug under udgang og lignende, hvis det i det enkelte tilfælde er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Indsatte i lukkede fængsler må endvidere almindeligvis ikke medtage, besidde eller råde over fjernsyn, dvd- og cd-afspillere, spillekonsoller, radioer og lignende samt andre genstande, der kræver tilslutning til el-net eller batterier. Det samme gælder for tilbehør til disse genstande, jf. genstandsbekendtgørelsens § 3, stk. 1. De nævnte genstande kan udleveres til brug under udgang, hvis dette i det enkelte tilfælde er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. genstandsbekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Indsatte i lukkede fængsler har dog, i det omfang det er praktisk muligt, ret til at leje fjernsyn, radio, dvd-afspiller, cd-afspiller og spillekonsol (dvs. tv-spil) til brug i eget opholdsrum. Spillekonsoller, der udlejes til indsatte, skal være af en type, der er godkendt af direktoratet, jf. genstandsbekendtgørelsens §§ 12 og 13.

Genstandsbekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter, jf. §§ 1, stk. 3, og 26 i varetægtsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 897 af 6. november 2003 om ophold i varetægt. Politiet og retten kan af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed fastsætte andre begrænsninger med hensyn til varetægtsarrestanters adgang til at medtage, besidde og råde over genstande og penge i institutionen, jf. retsplejelovens § 773, samt træffe bestemmelse om ophør af sådanne begrænsninger, jf. herved genstandsbekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Afgrænsningen i varetægtsbekendtgørelsens § 1, stk. 3, indebærer, at anholdte er omfattet af bekendtgørelsens anvendelsesområde, når de pågældende har ophold i arresthus mv.

Om anholdte personer i politiets varetægt følger det af retsplejelovens § 758, at politiet under iagttagelse af bestemmelserne i retsplejelovens § 792 e kan foretage besigtigelse og undersøgelse af den anholdtes legetøj og tøj med henblik på at fratage vedkommende genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre. Politiet kan tage sådanne effekter samt penge, der findes hos den anholdte, i bevaring. Under anholdelsen er den pågældende i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.

I praksis fratages anholdte alle genstande, herunder mobiltelefoner og andet elektronisk udstyr, idet det kan befrygtes, at genstandene kan benyttes til vold eller undvigelse, eller i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre. Der kan herved også henvises til principperne i Rigspolitiets kundgørelse A II, nr. 55 om anbringelse af berusede personer i politiets detentioner § 11, hvoraf det følger, at den frihedsberøvede skal visiteres inden anbringelse i detentionen. Ved visitationen skal den frihedsberøvede fratages penge og værdigenstande samt i øvrigt alle genstande, som kan benyttes til at forvolde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Samtlige lommes skal tømme og krænges, hvis det er muligt, jf. kundgørelsens § 11, stk. 2.

For besøgende i kriminalforsorgens institutioner følger det af § 7 i besøgsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 376 af 17. maj 2001 om adgangen til besøg

mv. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner, at institutionens leder, under hensyn til forholdene i den enkelte institution og i det omfang ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn taler herfor, kan fastsætte begrænsninger for, hvilke genstande de besøgende må medtage eller være i besiddelse af under besøget. Institutionens leder kan herunder fastsætte bestemmelser om, at de besøgende ikke må medbringe genstande, som er vanskelige at undersøge og andre genstande, som det ikke er tilladt for de indsatte at have i institutionen.

Mobiltelefoner må ikke medbringes ved besøg. Dette gælder dog ikke, hvis den besøgende er advokat og beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag, eller efter retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlig forsvarer, jf. besøgsbekendtgørelsens § 7 og varetægtsbekendtgørelsens § 49.

I lukkede institutioner er det et vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader medbragte genstande og sin yderbeklædning undersøge. I åbne institutioner kan det gøres til et vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader medbragte genstande og sin yderbeklædning undersøge, jf. besøgsbekendtgørelsens §§ 8 og 9.

Undersøgelse af yderbeklædning foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer mv. Undersøgelsen kan endvidere omfatte eftersyn af den besøgendes yderbeklædning ved anvendelse af metaldetektor. I lukkede institutioner kan der foretages videregående undersøgelse af besøgendes yderbeklædning, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling. Videregående undersøgelse af besøgendes yderbeklædning foretages ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning med henblik på, at institutionen kan foretage en nærmere undersøgelse, jf. besøgsbekendtgørelsens § 10. Hvis undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning skal finde sted, skal det forinden tilkendegives den besøgende, at undersøgelsen kun kan gennemføres med den besøgendes samtykke, og at det vil medføre afvisning, hvis den pågældende nægter at lade sig undersøge, jf. besøgsbekendtgørelsens § 11.

Der er endvidere i flere af kriminalforsorgens institutioner fastsat lokale retningslinjer om muligheden for at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr for andre personer end besøgende.

For de ansatte i kriminalforsorgen gælder der yderligere et generelt forbud mod at anvende private mo-

biltelefoner og personsøgere i kriminalforsorgens institutioner. Hvis der på tjenestestedet opstår et konkret behov for at lade enkelte medarbejdere benytte mobiltelefon i tjenesten, kan tjenestestedet dog give tilladelse hertil. En sådan tilladelse er betinget af, at tjenestestedet forinden har afprøvet, at mobiltelefonen ikke fremkalder forstyrrelser i den elektroniske overvågning, radiokommunikationsudstyret mv. Det følger således af en meddelelse om ansattes brug af private mobiltelefoner m.v. i kriminalforsorgens administrative regelsamling, at forbuddet er begrundet med hensynet til at undgå, at signalerne fra mobiltelefoner kan forstyrre andre former for elektroniske apparater, der indeholder følsom elektronik.

Det nævnte forbud er i de seneste år kun blevet håndhævet i begrænset omfang, idet de bagvedliggende hensyn ikke længere gør sig gældende i fuldt omfang.

3.1.2. Der findes ikke i dag bestemmelser, der gør det strafbart for anholdte og fængslede at være i uretmæssig besiddelse af en mobiltelefon eller andet lignende kommunikationsudstyr.

Der findes heller ikke bestemmelser, der gør det strafbart at bistå en anholdt eller fængslet person med at sætte sig i besiddelse af kommunikationsudstyr. Indsmugling af en mobiltelefon til en anholdt eller fængslet person (eller forsøg herpå) er således ikke selvstændigt kriminaliseret. Det er heller ikke strafbart for besøgende og andre personer at medtage kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner.

Den, som ulovligt sætter sig i forbindelse med nogen fængslet eller tvangsansbragt person, kan efter straffelovens § 124, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder. Handlinger, der sigter mod at etablere en sådan forbindelse, herunder f.eks. ved indsmugling af en mobiltelefon, kan ikke straffes som forsøg på at etablere forbindelsen, jf. straffelovens § 21, stk. 3, hvorefter forsøg – for så vidt ikke andet er bestemt – kun straffes, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder.

3.1.3. I stedet for strafansvar kan der over for indsatte, som findes i uretmæssig besiddelse af en mobiltelefon, computer mv., reageres med disciplinærstraf i form af straffecelle, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 7, og § 68, stk. 2, nr. 7, jf. genstandsbekendtgørelsen § 35, stk. 2, jf. § 2, stk. 1, nr. 11 og 15. Det samme gælder for indsatte i de lukkede fængsler og arresthuse, der findes i uretmæssig besiddelse af fjernsyn, spillekonsoller og lignende.

Indsatte i de lukkede fængsler, som findes i besiddelse af en mobiltelefon, bliver i dag normalt ikendt

F. t. l. vedr. euforiserende stoffer m.v.

en disciplinærstraf på 5 dages ubetinget straffecelle. Bliver den indsatte på ny fundet i besiddelse af en mobiltelefon inden for de næste 6 måneder, ikendes vedkommende efter praksis normalt en disciplinærstraf på 7 dages ubetinget straffecelle.

Indsatte i de åbne fængsler, som findes i besiddelse af en mobiltelefon, bliver i dag normalt ikendt en bøde som disciplinærstraf. I gentagelsestilfælde vil bøden blive forhøjet.

Udover ikendelse af henholdsvis straffecelle og en bøde vil telefonen normalt blive konfiskeret i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 73.

Indsatte i arresthusene, som findes i besiddelse af en mobiltelefon, bliver i dag normalt ikendt en disciplinærstraf på 7 dages ubetinget straffecelle. Bliver den pågældende på ny fundet i besiddelse af en mobiltelefon, ikendes vedkommende efter praksis en disciplinærstraf på op til 14 dages ubetinget straffecelle.

Forsøger en besøgende at indsmugle en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, vil kriminalforsorgen kunne afvise vedkommende fra besøg og inddrage besøgstilladelsen, jf. herved besøgsbekendtgørelsens § 4. Nægter en besøgende at deltage i en undersøgelse af vedkommendes taske, beklædning eller lignende, vil vedkommende ligeledes kunne afvises fra besøg, jf. besøgsbekendtgørelsens § 11.

3.2. Omfanget af mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner

Det fremgår af kriminalforsorgens statistiske årsoversigt, at der i 2005 i de lukkede fængsler blev fundet i alt 288 mobiltelefoner. I de åbne fængsler blev der i alt fundet 1320 mobiltelefoner. I Københavns Fængsler, Sandholmlejren og arresthusene blev der fundet i alt 375 mobiltelefoner. Der er således samlet set blevet fundet 1983 mobiltelefoner i fængsler og arresthuse i 2005. I 2004 var det samlede antal mobiltelefoner, som blev fundet i fængsler og arresthuse, i alt 1739, og i 2003 var antallet 1165.

Det fremgår ikke af de statistiske oplysninger for 2003-2005, om de enkelte mobiltelefoner er fundet, før de har været i indsatte besiddelse i fængslet. Findes en mobiltelefon, før den kan have været i en indsatte besiddelse, er det udtryk for, at de sikkerhedsmæssige foranstaltninger har virket, som f.eks. visitationer og undersøgelse af indsatte og besøgende i dektorkarm. Bliver mobiltelefonen derimod fundet i en indsatte besiddelse inde i fængslet, er det udtryk for, at de sikkerhedsmæssige foranstaltninger er blevet omgået.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har fra 3. kvartal 2006 anmodet institutionerne om at ændre indbe-

retningerne om fundne mobiltelefoner således, at institutionerne nu skal oplyse, om indsatte har eller kan have haft rådighed over de mobiltelefoner, der findes, eller om mobiltelefonerne er opdaget på et tidspunkt, hvor indsatte endnu ikke kan have haft mobiltelefonerne i deres besiddelse.

Indberetningerne fra 3. kvartal i 2006 viser, at der er fundet 344 mobiltelefoner, som indsatte har eller kan have haft i deres besiddelse, mens der er fundet i alt 142 mobiltelefoner, som indsatte ikke kan have haft i deres besiddelse. Af de 344 mobiltelefoner, der er fundet inden for indsatte rådighed, er de 43 fundet i lukkede fængsler, 55 er fundet i Københavns Fængsler, Sandholmlejren og i arresthusene, mens de resterende 247 er fundet i åbne fængsler. Af de 142, der er fundet, inden indsatte fik rådighed over dem, er 24 fundet i åbne fængsler, 22 er fundet i Københavns Fængsler, Sandholmlejren og i arresthusene, mens de resterende 96 er fundet i åbne fængsler.

3.3. Indstilling om sikkerhed i kriminalforsorgens institutioner

I 2005 nedsatte Direktoratet for Kriminalforsorgen en arbejdsgruppe, der skulle analysere og vurdere sikkerheden i kriminalforsorgens institutioner.

Baggrunden herfor var blandt andet, at man i Sverige havde oplevet en række voldsomme gidseltagninger i forbindelse med fangeflugter, hvilket gav anledning til en gennemgribende revurdering af sikkerheden i de svenske fængsler.

Direktoratet for Kriminalforsorgen ønskede – blandt andet på baggrund af en svensk redegørelse vedrørende et antal undvigelse (»Säkert inläst«) – en vurdering af det almindelige sikkerhedsmæssige niveau i Danmark. Den nedsatte arbejdsgruppe skulle derfor med udgangspunkt i denne redegørelse analysere indsatsen på det sikkerhedsmæssige område i kriminalforsorgen og komme med forslag til forbedringer.

Arbejdsgruppen afgav i efteråret 2006 sin indstilling. Heri anføres det, at det er nødvendigt, at sikkerheden i kriminalforsorgens institutioner får større opmærksomhed, og at der derfor skal sættes fokus på et forbedret og mere effektivt samarbejde mellem institutionerne inden for kriminalforsorgen. Desuden anføres det blandt andet, at der skal arbejdes for at opnå en højere grad af ensartet og standardiseret sikkerhed for så vidt angår de tekniske løsninger i institutionerne.

Arbejdsgruppen fremkom også med en række konkrete anbefalinger, herunder anbefalinger vedrørende elektronisk kommunikationsudstyr. Blandt anbefalingerne

gerne var et forslag om at kriminalisere uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner mv. i kriminalforsorgens institutioner.

3.4. Justitsministeriets overvejelser

3.4.1. Frihedsberøvelse bør ske under forhold, der væsentligt begrænser risikoen for flugt og hindrer risikoen for ny kriminalitet. I overensstemmelse hermed foretager kriminalforsorgen løbende en vurdering af forholdene i fængsler og arresthuse med henblik på at kunne afpasse de forskellige sikkerhedsforanstaltninger.

Kriminalforsorgen har igennem de senere år fundet et stadigt større antal mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner. Kommunikationsudstyr af denne karakter gør det muligt for blandt andet varetægtsarrestanter, der enten er fængslet i isolation eller underlagt brev- og besøgskontrol, at omgå disse kontrolforanstaltninger og derved eventuelt modvirke politiets efterforskning. Hertil kommer, at mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr kan være med til at gøre det nemmere for indsatte at planlægge blandt andet undvigelse fra fængsler og arresthuse samt at begå ny kriminalitet, herunder narkokriminalitet inden for kriminalforsorgens institutioner.

I erkendelse af, at indsmugling af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr udgør et alvorligt problem for en effektiv strafforfølgning og straffuldbetjelse, er der blandt andet som led i regeringens politik om nul-tolerance over for narkotika og andre ulovlige stoffer i kriminalforsorgens institutioner iværksat en række initiativer, som skal modvirke indsmugling af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse.

Kriminalforsorgen har således blandt andet indkøbt bærbare mobil søgere, som personalet anvender til sporing af mobiltelefoner. Der er endvidere opsat faste metal-detektorkarme og indkøbt håndholdte metal-detektorer til alle arresthuse og lukkede fængsler. Disse detektorer anvendes blandt andet til stikprøvevis undersøgelse af indsatte efter gårdtur, fritidsaktiviteter og arbejde mv. I alle arresthuse, hvor det umiddelbart har været muligt at kaste ulovlige genstande, herunder mobiltelefoner, ind på gårdtursarealet, er arealet blevet overdækket med net.

Herudover udføres der et stort antal visitationer af de indsatte og af deres celler, opholdslokaler mv. Der gennemføres også såkaldte storrazziaer, hvor en hel institution visiteres blandt andet under anvendelse af hunde.

På trods af den øgede indsats er det fortsat ikke lykkedes for kriminalforsorgen at dæmme op for blandt andet indsmuglingen af mobiltelefoner i kriminalfor-

sorgens institutioner, jf. nærmere pkt. 3.2 ovenfor. Det er kriminalforsorgens opfattelse, at en stor del af de mobiltelefoner, som bliver fundet i fængsler og arresthuse, bliver indsmuglet i forbindelse med besøg.

3.4.2. Justitsministeriet finder, at en kriminalisering af tilfælde, hvor en indsat uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, samt tilfælde, hvor andre, udefrakommende personer uretmæssigt medtager en mobiltelefon mv., kan være et effektivt middel til at nedbringe antallet af sådanne. Det må således blandt andet formodes, at truslen om en dom for et strafbart forhold og eventuelt en fængselsstraf vil kunne afholde en række besøgende fra at forsøge at indsmugle kommunikationsudstyr. Da indsatte som anført ovenfor kan benytte mobiltelefoner mv. til at begå blandt andet narkotikakriminalitet, vil en kriminalisering også indgå som et naturligt led i regeringens politik om nul-tolerance over for narkotika og andre ulovlige stoffer i kriminalforsorgens institutioner.

Kriminaliseringen foreslås afgrænset således, at den omfatter arresthuse og lukkede fængsler, hvor uretmæssig tilstedeværelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr indebærer de alvorligste problemer.

På den anførte baggrund foreslår Justitsministeriet, at straffelovens § 124 ændres, således at det i fremtiden bliver muligt at straffe en person, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr. Kriminaliseringen vil også omfatte alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen, jf. herved straffelovens § 23, stk. 1. Det bliver dermed også strafbart for andre personer at (forsøge at) indsmugle en mobiltelefon mv. til en indsat.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner. Hermed vil besiddelsen af visse typer af kommunikationsudstyr generelt kunne friholdes fra kriminaliseringen i kriminalforsorgens institutioner. Det vil f.eks. kunne gælde for besiddelsen af såkaldte stand-alone computere, dvs. computere der ikke er tilknyttet noget netværk, ligesom der i enkeltstående tilfælde vil kunne meddeles tilladelse til, at en indsat under helt særlige omstændigheder besidder elektronisk kommunikationsudstyr.

Desuden foreslås det, at det skal være strafbart for besøgende og andre udefrakommende personer uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kom-

munikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel. Det indebærer, at det ikke vil være en betingelse for strafansvar, at det bevismæssigt kan lægges til grund, at f.eks. en besøgende har haft forsæt til at overdrage en medbragt mobiltelefon til en indsat.

Kriminalforsorgen vil som hidtil skulle fastsætte administrative regler om, i hvilket omfang og i givet fald på hvilke vilkår forskellige persongrupper, herunder besøgende, ansatte og eksterne håndværkere, retsmæssigt kan medtage f.eks. mobiltelefoner.

3.4.3. Den foreslåede bestemmelse om straf for uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner mv. omfatter anholdte og fængslede personer i arresthuse og lukkede fængsler.

Ved en fængslet forstås en person, der afsøner fængselsstraf eller forvandlingsstraf for bøde, eller som er varetægtsfængslet.

Udtrykket arresthus omfatter arresthusene i provinsen, Københavns Fængsler (Vestre Fængsel, Blegdamsvejens Fængsel og Politigårdens Fængsel mv.) samt Institutionen for frihedsberøvede asylansøgere i Sandholmlejren. Omfattet af udtrykket lukket fængsel er de lukkede fængsler, der for tiden er Statsfængslet i Vridsløselille, Anstalten ved Herstedvester, Statsfængslet i Nyborg, Statsfængslet i Ringe og Statsfængslet Østjylland. Hertil kommer to lukkede fængselsafdelinger, som er beliggende i de åbne institutioner Statsfængslet på Kragsskovhede og Statsfængslet Midtjylland.

Det foreslås, at bestemmelsen om straf for uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr også skal gælde for personer, der i medfør af straffelovens § 70 er bragt i forvaring i arresthuse og lukkede fængsler.

Den foreslåede bestemmelse omfatter desuden udlændinge, som er frihedsberøvet i et arresthus eller lukket fængsel efter de særlige regler i udlændingeloven.

Bestemmelsen om uretmæssig besiddelse omfatter ikke tvangsanbragte personer. Uden for bestemmelsen falder således f.eks. personer, der i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Det fremgår som anført, at der skal være tale om, at den anholdte eller fængslede uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr. Heri ligger, at den pågældende skal have det omhandlede udstyr enten på sin person eller i sit opholdsrum, i sit skab på institutionens arbejdsplads eller andre steder, der er undergivet vedkommendes rådighed. Der kan i den forbindelse afhængigt af omstændighederne

foreligge besiddelse, selv om den pågældende har gemt udstyret på institutionens fællesareal. Det bemærkes, at selv en meget kortvarig besiddelse af udstyret vil være strafbar efter bestemmelsen.

Strafbar medvirken (eller forsøg herpå) til en indsats uretmæssige besiddelse vil eksempelvis kunne foreligge, hvis en person kaster en mobiltelefon ind over muren til et arresthus eller lukket fængsel med henblik på at bringe telefonen i en indsats besiddelse. På samme måde vil det kunne udgøre strafbar medvirken at sende en mobiltelefon med posten til en indsat.

For så vidt angår besøgende og andre, der opdages med udstyret i et arresthus eller lukket fængsel, må det bero på en konkret vurdering, om udstyret opbevares af den pågældende med henblik på at sætte en indsat i besiddelse af udstyret.

3.4.4. Som nævnt foreslås det også, at det skal være strafbart uretmæssigt at medtage en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Denne del af forslaget omfatter besøgende og andre udefrakommende, der får adgang til et arresthus eller lukket fængsel.

Besøgende og andre udefrakommende omfatter personer, der – som f.eks. pårørende, forsvarere eller journalister – opholder sig i institutionen for at besøge indsatte eller bliver vist rundt på institutionens område, og andre personer, der opholder sig i institutionen i forbindelse med deres arbejde mv., uden at de gør tjeneste i kriminalforsorgen.

Med det anførte vil besøgende og andre udefrakommende kunne straffes for uretmæssigt at medtage en mobiltelefon mv., selv om det i det pågældende tilfælde ikke kan lægges til grund, at f.eks. en besøgende har haft forsæt til at overdrage en medbragt mobiltelefon til en anholdt eller fængslet person.

Hermed vil eksempelvis en besøgende i et lukket fængsel, der medtager (eller forsøger at medtage) en mobiltelefon uden om sikkerhedsforanstaltningerne, kunne straffes, selv om vedkommende gør gældende, at telefonen blev medbragt med henblik på, at den pågældende selv kunne gennemføre telefonsamtaler i fængslet.

Den nævnte afgrænsning indebærer, at ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i et arresthus eller lukket fængsel som led i tjenesten – som f.eks. fængselsfunktionærer, -præster og -inspektører samt kontorpersonale, socialrådgivere, værkstedledere mv. – ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt. Udefrakommende – som f.eks. narkotika-behandlerpersonale, præster, praktikanter, vagtlæger og honorarlønnede personundersø-

gere – der opholder sig i institutionen i forbindelse med deres arbejde, uden at de er ansatte i kriminalforsorgen, er derimod omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Justitsministeriet har overvejet, om bestemmelsen tillige burde omfatte ansatte i kriminalforsorgen, som er på institutionen som led i deres tjeneste.

Kriminalforsorgen har i den forbindelse oplyst, at det for tiden overvejes, om der er behov for at ændre reglerne om ansattes brug af mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner, jf. herved pkt. 3.1.1 om indholdet af reglerne.

I det omfang, der på grundlag af kriminalforsorgens overvejelser fortsat skal gælde særlige regler om ansattes brug og besiddelse af mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner, vil kriminalforsorgen fastsætte administrative regler herom. Overtræder en ansat i kriminalforsorgen sådanne administrative regler om ansattes forhold i tjenesten, kan vedkommende blive mødt med disciplinære eller ansættelsesretlige reaktioner, ligesom mere alvorlige tilfælde vil kunne udgøre en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

Hvis en ansat i kriminalforsorgen måtte sætte en indsat i besiddelse af mobiltelefon eller medtage en mobiltelefon i fængslet med henblik på at (forsøge) at overlevere den til en indsat, vil den pågældende desuden kunne straffes for (forsøg på) medvirken til overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt.

På den baggrund finder Justitsministeriet, at der ikke er tilstrækkelig grund til at foreslå, at ansatte i kriminalforsorgen, som er på institutionen som led i deres tjeneste, skal være omfattet af denne del af bestemmelsen.

Det bemærkes i øvrigt, at kriminalforsorgen har pegt på, at forholdene for ansatte i kriminalforsorgens institutioner i nærværende sammenhæng adskiller sig markant fra andre personer, der uden at være indsat til afsoning opholder sig i institutionerne. I modsætning til andre opholder de ansatte sig således almindeligvis i institutionerne i hele deres daglige arbejdstid. Særlige hensyn kan derfor gøre sig gældende ved en regulering af adgangen for ansatte i kriminalforsorgens institutioner til at medtage mobiltelefoner mv.

3.4.5. Det er en betingelse for strafansvar, at der foreligger forsæt til alle dele af gerningsindholdet.

Det bemærkes i den forbindelse, at der vil blive opsat informationsmateriale til besøgende i fængsler og arresthuse om forbudet mod at medbringe mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i de af kri-

minalforsorgens institutioner, der bliver omfattet af den foreslåede bestemmelse. Forbudet vil endvidere fremgå af besøgstilladelsen, og kriminalforsorgens personale vil blive givet anvisning om, at der skal ske påmindelse om forbudet, inden der foretages visitation af besøgende. Oplyser en besøgende om besiddelse på dette tidspunkt, vil der formentlig i almindelighed ikke være grundlag for at rejse tiltale for (forsøg på) overtrædelse af de foreslåede bestemmelser.

3.4.6. Har kriminalforsorgens personale en formodning om, at en besøgende har forsøgt at indsmugle eller medtage en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i en af kriminalforsorgens institutioner – eksempelvis fordi en detektorkarm har opdaget metalgenstande på vedkommendes person – og ønsker den besøgende herefter at forlade institutionen, vil personalet kunne anholde og tilbageholde den pågældende på grundlag af en mistanke om overtrædelse af den foreslåede bestemmelse, indtil politiet kommer til stede og kan visitere den pågældende for besiddelse af udstyret. Det fremgår således af retsplejelovens § 755, stk. 2, at enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold, har samme beføjelser som politiet til at anholde den pågældende. Den anholdte skal dog snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for anholdelsen.

3.4.7. Som et led i efterforskningen af en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse vil politiet efter de gældende regler i retsplejelovens kapitel 72 kunne foretage legemsbesigtigelse (dvs. blandt andet besigtigelse af legemets ydre samt visitation af det tøj, som den pågældende er iført) af en mistænkt, hvis indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen. Der vil derimod ikke kunne foretages en legemsundersøgelse (dvs. blandt andet nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum), idet retsplejelovens bestemmelse herom alene gælder i sager om lovovertrædelser, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover.

Justitsministeriet finder, at det vil kunne lægge afgørende hindringer i vejen for en effektiv håndhævelse af den foreslåede kriminalisering, hvis det ikke bliver muligt at foretage legemsundersøgelser af indsatte, besøgende mv., der er mistænkt for (forsøg på) uretmæssigt at besidde eller medtage kommunikationsudstyr. Det skyldes, at der er grund til at formode, at kroppens hulrum i en række tilfælde anvendes som gemmesteder ved (forsøg på) indsmugling i kriminalforsorgens institutioner.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at der indføres hjemmel til at kunne foretage legemsunder-

søgelse over for sigtede, der er mistænkte for overtrædelse af de foreslåede bestemmelser om straf for uretmæssigt at besidde eller medtage mobiltelefoner mv. De almindelige betingelser for foretagelse af legemsindgreb i retsplejelovens kapitel 72 vil finde anvendelse. Det indebærer blandt andet, at en legemsundersøgelse alene må foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand er lægeligt forsvarligt, jf. retsplejelovens § 792 e, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 4, nr. 1.

Det bemærkes, at de beskrevne legemsindgreb allerede i dag kan foretages af kriminalforsorgens personale under medvirken af en læge over for indsatte (men altså ikke over for besøgende mv.) i kriminalforsorgens institutioner ved mistanke om besiddelse af mobiltelefoner og lignende, jf. straffuldbyrdslovens § 60. Vil en indsat ikke medvirke til en undersøgelse af kroppens hulrum, kan den indsatte udelukkes fra fællesskab efter reglerne i bekendtgørelse om udelukkelse fra fællesskab, jf. bekendtgørelse nr. 826 af 26. juli 2004 om undersøgelse af indsattes person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner § 4.

3.4.8. Det kommunikationsudstyr, som er omfattet af forbuddet, er elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift.

Det vil f.eks. være tilfældet, når der er tale om besiddelse af hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie enheder, (håndholdte) computere og person-søgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) vil også kunne være omfattet.

Besiddelse af tilbehør eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder f.eks. et batteri til en mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådant batteri, eller et sim-kort, der etablerer forbindelsen fra en mobiltelefon, kan straffes som forsøg, hvis det bevises, at der foreligger forsæt til at fuldbyrde en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse. Kriminalforsorgen kender i dag eksempler på, at der gemmes en mobiltelefon på et fængsels fællesareal, og at brugerne af telefonen opbevarer hver deres sim-kort, som de sætter i telefonen inden brug. Hertil kommer, at indsmugling af kommunikationsenheder vil kunne ske ad flere omgange for at forsøge at hindre fængselspersonalet i at opdagde udstyret.

3.4.9. Efter de foreslåede bestemmelser er det strafbart uretmæssigt at besidde eller medtage mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Kriminalforsorgen vil, hvis lovforslaget vedtages, fastsætte regler om, hvornår anholdte og fængslede retmæssigt kan besidde mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i blandt andet arresthuse og lukkede fængsler.

Kriminalforsorgen vil også fastsætte regler om, i hvilket omfang andre, herunder besøgende og eksterne håndværkere, retmæssigt kan medtage det pågældende udstyr. Det er herved forudsat, at disse regler udformes således, at eksterne håndværkere mv. i det konkrete tilfælde kan medtage mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr, når dette er påkrævet for udførelsen af deres arbejde.

Kriminalforsorgen agter tillige at ændre de gældende administrative regler for forsvareres almindelige adgang til at medbringe en mobiltelefon ved besøg i arresthuse og lukkede fængsler. Det forudsættes herved, at der fastsættes regler, som sikrer, at forsvarere fortsat kan medtage en mobiltelefon ved klientbesøg i arresthuse og lukkede fængsler, dog kun på betingelse af, at forsvareren i forbindelse med besøget fremviser mobiltelefonen, således at det kan dokumenteres, at den bliver taget med ud af institutionen efter besøget, og eventuelt lader mobiltelefonen registrere. Tilsvarende forudsættes det, at personer fra politi og anklagemyndighed, som har adgang til arresthuse mv. i forbindelse med behandling af straffesager mv., vil kunne medtage deres mobiltelefoner.

3.4.10. I praksis kan der tænkes at opstå særlige tilfælde, hvor kriminalforsorgen får viden om, at en indsat i strid med kriminalforsorgens regler er kommet eller vil komme i besiddelse af en mobiltelefon mv., men undlader at håndhæve reglen, fordi politiet i medfør af retsplejelovens regler som led i efterforskningen af en konkret straffesag foretager eller ønsker at foretage aflytning af mobiltelefonen. I givet fald vil det dreje sig om situationer, hvor et hensyn til at håndhæve kriminalforsorgens regler findes at måtte vige for et afgørende hensyn til at opklare alvorlig kriminalitet. Myndighederne bør også fremover i sådanne særlige tilfælde have mulighed for med henblik på aflytning efter retsplejelovens regler at undlade at gribe ind over for en indsats besiddelse af f.eks. en mobiltelefon, og herunder at en anden person medtager en mobiltelefon for at lade den komme i en indsats besiddelse. Samtidig findes det rigtigt, at der i en sådan sag ikke efterfølgende pålægges straf for overtrædelse af de foreslåede bestemmelser i straffeloven. Det forudsættes der-

for, at der i givet fald ikke vil være tale om et strafbart forhold, jf. herved udtrykket »uretmæssigt« i de foreslåede bestemmelser. Ved ikke at kriminalisere sådanne særlige tilfælde undgås det også, at myndighedernes adfærd i en sag af den nævnte karakter eventuelt kunne siges at udgøre medvirken til at begå et strafbart forhold, og herunder rejse spørgsmål i forhold til retsplejelovens §§ 754 a - 754 e (agentvirksomhed).

3.4.11. Det foreslås, at overtrædelse af de foreslåede bestemmelser i straffelovens § 124, stk. 4, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Hermed vil det også være muligt at straffe forsøg på at overtræde bestemmelserne, jf. herved straffelovens § 21, stk. 3.

Som et udgangspunkt for strafudmålingen forudsættes det, at en overtrædelse af bestemmelsen i stk. 4, 1. pkt., om indsattes uretmæssige besiddelse i førstegangstilfælde straffes med fængsel i 7 dage.

For indsatte i kriminalforsorgens arresthuse og lukkede fængsler bør fængselsstraffen almindeligvis fastsættes ubetinget, da gerningsmanden er tidligere straffet og udstår straf eller er varetægtsfængslet på gerningstidspunktet. Hvis en ikke-indsat indsmugler eller forsøger at indsmugle ulovligt kommunikationsudstyr til en indsat, således at der kan straffes for (forsøg på) medvirken til uretmæssig besiddelse, vil fængselsstraffen for den ikke-indsatte i førstegangstilfælde normalt kunne fastsættes betinget, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Er en ikke-indsat under 18 år og ikke tidligere straffet af relevans for sagen, bør overtrædelsen i førstegangstilfælde dog normalt kunne afgøres med bøde.

Medtager en besøgende m.v. uretmæssigt en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel under omstændigheder, hvor der ikke kan føres bevis for, at den pågældende har forsøgt at indsmugle kommunikationsudstyret til en indsat, og hvor straf derfor pålægges efter stk. 4, 2. pkt., bør overtrædelsen i førstegangstilfælde normalt kunne afgøres med bøde.

Det angivne strafniveau er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Navnlig præventive hensyn taler for, at der – ved siden af et strafansvar – skal være mulighed for hurtigt at kunne reagere med disciplinærstraf over for indsatte i tilfælde af besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Justitsministeriet finder derfor, at der fortsat – ved siden af straf for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4 – skal kunne ikendes disciplinærstraf som hidtil, jf. pkt. 3.1.2 ovenfor.

På den baggrund er der ved fastsættelsen af det angivne strafniveau taget hensyn til, at vedkommende for samme besiddelse af en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr eller forsøg herpå ofte kan være ikendt en disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdelelselovens § 67, nr. 7. En ikendt disciplinærstraf skal således ikke indebære en fravigelse af det forudsatte strafniveau i nedadgående retning.

Overtrædes et forbud mod besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr, vil dette i øvrigt kunne få betydning for spørgsmålet om nægtelse af udgang m.v., udelukkelse fra fællesskab og prøveløsladelse.

Har en ikke-indsat smuglet eksempelvis en mobiltelefon ind til en indsat, og sætter vedkommende sig efterfølgende i forbindelse med den indsatte ved at ringe på mobiltelefonen, vil den pågældende tillige skulle straffes for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 3. Det forudsættes herved, at der i den beskrevne situation ved overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, straffes i sammenstød med § 124, stk. 3, dvs. at der skal straffes for overtrædelse af begge bestemmelser.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Forslaget om at gøre det strafbart for anholdte og fængslede i arresthuse og lukkede fængsler at besidde mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr indebærer en nykriminalisering og vil medføre en vis forøgelse af strafmængden. Den forøgede strafmængde vurderes samlet set at være begrænset og vil således kunne håndteres inden for den nuværende fængselskapacitet.

Lovforslaget skønnes i øvrigt ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og borgerne.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

5. Hørte myndigheder mv.

Lovforslaget har været sendt til høring hos:

Østre Landsret, Vestre Landsret, alle byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af offentlige anklagere i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Kriminalforsorgsforeningen, Dansk Fængselsforbund, HK-Lands-

klubben for Kriminalforsorgen og Dansk Socialrådgiverforening.

6. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Lovforslaget vil medføre en mindre stigning i strafmængden. Stigningen vil dog kunne håndteres inden for den nuværende fængselskapacitet.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at der ved udmåling af straffen for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, herunder ved fastsættelse af bøder, skal lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer, jf. nr. 1.

Med dette forslag forudsættes det, at der sker en markant skærpelse af bødeniveauet i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Det forudsættes således nærmere bestemt, at der i overensstemmelse med Rigsadvokatens udtalelse om en forhøjelse af bøderne for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, jf. pkt. 2.4 i de almindelige bemærkninger ovenfor og bilag 2 til lovforslaget sker en tilnærmet firedobling af bødestraffene i forhold til de vejledende bødesatser i Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/2006 om sanktionspåstande mv. i narkotikasager.

Straffastsættelsen vil som altid i sidste ende bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne bødeniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder.

Det forudsættes, at bøderne forhøjes med 50 procent i andengangstilfælde og 100 procent ved senere

gentagelsestilfælde. Gentagelsesvirkningen indtræder i forhold til alle tidligere afgørelser efter lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191, uanset hvilket stof den tidligere afgørelse vedrørte, uanset om den tidligere sag vedrørte besiddelse eller videresalg mv. og ligeledes uafhængigt af, om den tidligere sag er afgjort med bøde eller frihedsstraf. Det forudsættes, at gentagelsesvirkningen gælder i 10 år.

Det foreslås endvidere, at der fremover som en lempelse af gældende praksis også i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere gentagelsestilfælde) skal kunne anvendes advarsel som sanktion for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, hvis sociale hensyn taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer, jf. nr. 1.

Det er en forudsætning for at anvende advarsel som sanktion, at gerningsmandens sociale forhold taler herfor. Det vil i almindelighed være tilfældet, hvis den pågældende f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller en opsparing af en vis størrelse. Derimod vil de sociale forhold – uanset misbrugets karakter – i almindelighed ikke tale for at anvende advarsel, hvis den pågældende har arbejdsindtægter ved lovligt arbejde eller får dagpenge.

Det er yderligere en forudsætning for at anvende advarsel ud fra sociale hensyn, at brugen af euforiserende stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Denne betingelse for at meddele en advarsel indebærer, at der som hovedregel kun kan meddeles advarsel til personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin, at de bruger disse stoffer dagligt. Er dette tilfældet, kan der også meddeles en advarsel som sanktion over for en sådan stofmisbruger, der ulovligt besidder andre stoffer, eksempelvis hash, til eget forbrug.

Uanset om en indkomst alene består af kontanthjælp eller SU, indebærer det anførte, at der ikke kan meddeles advarsel til personer, herunder unge, som kun lejlighedsvis f.eks. i weekender eller til fester bruger euforiserende stoffer, selv om de pågældende kan antages at have en vis afhængighed af stoffet.

Politiet har i almindelighed et godt kendskab til den gruppe af personer, hvor både de sociale hensyn og karakteren af narkotikamisbruget taler for anvendelse af advarsel. Det vil derfor normalt ikke være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder om den pågældendes indtægtsforhold, og der vil formentlig kun i sjældne tilfælde være behov for at indhente en lægeerklæring om den pågældendes misbrug.

Den foreslåede lempelse af praksis vedrørende meddelelse af advarsel af sociale hensyn indebærer ingen ændring i praksis vedrørende meddelelse af advarsel for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i øvrigt. Der vil således fortsat kunne meddeles advarsel i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, herunder f.eks. såfremt hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette, eller hvis anvendelse af bødestraf vil medføre et administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 2

Til nr. 1 (straffelovens § 124, stk. 4 og 5)

Bestemmelsen indebærer, at det bliver strafbart for anholdte og fængslede personer uretmæssigt at besidde en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel, jf. § 124, stk. 4, 1. pkt.

Efter bestemmelsen er en fængslet en person, der afsoner fængsels- eller forvandlingsstraf for bøde eller er varetægtsfængslet. Den foreslåede bestemmelse

omfatter endvidere udlændinge, som er varetægtsfængslet eller i øvrigt frihedsberøvet efter de særlige regler i udlændingeloven, herunder i Institutionen for frihedsberøvede asylansøgere i Sandholmlejren. Bestemmelsen omfatter også anholdte personer, der er frihedsberøvede i arresthuse eller lukkede fængsler.

Det foreslås endvidere, at bestemmelsen i stk. 4, 1. pkt., også skal gælde i forhold til personer i forvaring, jf. forslaget til stk. 5, 2. pkt. Dette indebærer, at den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., omfatter personer, der i medfør af straffelovens § 70 er anbragt i forvaring i et arresthus eller lukket fængsel.

Bestemmelsen omfatter ikke tvangsanbragte personer. Uden for bestemmelsen falder således f.eks. personer, der i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at det bliver strafbart for besøgende og andre udefrakommende personer uretmæssigt at medtage en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel, jf. § 124, stk. 4, 2. pkt. Det er i den forbindelse forudsat, at kriminalforsorgen fastsætter administrative regler om, i hvilket omfang blandt andet forsvarere og andre besøgende samt eksterne håndværkere retmæssigt kan medtage f.eks. mobiltelefoner i de nævnte institutioner.

Besøgende og andre udefrakommende omfatter personer, der – som f.eks. pårørende og forsvarere – opholder sig i institutionen for at besøge indsatte eller blive vist rundt på institutionens område, og andre personer – som f.eks. narkotika-behandlerpersonale, præster, praktikanter, vagtlæger og honorarlønnede personundersøgere – der opholder sig i institutionen i forbindelse med deres arbejde, uden at de er ansatte i kriminalforsorgen. Afgrænsningen indebærer, at ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i et lukket fængsel eller et arresthus som led i tjenesten – som f.eks. fængselsfunktionærer, -præster og -inspektører samt kontorphonale, socialrådgivere, værkstedledere mv. – ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt.

Efter bestemmelsen er det kommunikationsudstyr, som ikke må besiddes (medmindre besiddelsen er retmæssig, jf. lovforslagets § 3), mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Dette udstyr omfatter alt elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – vedkommende i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift.

F. t. 1. vedr. euforiserende stoffer m.v.

Det vil f.eks. være tilfældet, når der er tale om besiddelse af mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie enheder, (håndholdte) computere og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område, ligesom visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) også vil kunne være omfattet.

Besiddelse af tilbehør eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder f.eks. et batteri til en mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådant batteri, eller et sim-kort, der etablerer forbindelsen fra en mobiltelefon, kan straffes som forsøg, hvis det er muligt at bevise, at der foreligger forsæt til at fuldbyrde en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås, at strafferammen fastsættes til bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 2 (straffelovens § 135)

Med lov nr. 1054 af 23. december 1992 (beredskabsloven) blev brandvæsenet og civilforsvaret lagt sammen til redningsberedskabet. Med den foreslåede ændring foretages en konsekvensrettelse af straffelovens § 135, således at den anvendte terminologi bringes i overensstemmelse med beredskabsloven.

Til § 3

Det foreslås, at en indsat ikke skal have ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen. Hermed vil det ved forskrifter fra Direktoratet for Kriminalforsorgen kunne afgrænses, hvad der udgør henholdsvis lovlig og ulovlig besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner.

Det anførte indebærer, at der administrativt kan fastsættes regler, der indebærer, at det vil kunne være lovligt i alle arresthuse og lukkede fængsler at besidde visse typer af kommunikationsudstyr (og eventuelt i

enkelte arresthuse at besidde alt kommunikationsudstyr), ligesom der i enkeltstående tilfælde vil kunne meddeles tilladelse til, at f.eks. en fængslet person under helt særlige omstændigheder besidder elektronisk kommunikationsudstyr.

Til § 4

Det foreslås, at der i sager om overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 2, nr. 1, om kriminalisering af uretmæssig besiddelse og medtagelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler skal kunne foretages legemsundersøgelse af en sigtet, når der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 4, og indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

De almindelige betingelser for foretagelse af legemsindgreb i retsplejelovens kapitel 72 vil finde anvendelse. Det indebærer blandt andet, at en legemsundersøgelse alene må foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand er lægeligt forsvarligt, jf. retsplejelovens § 792 e, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 5

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

De skærpede bødestraffe for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug finder anvendelse på forhold, der er begået efter lovens ikrafttræden. Med hensyn til de skærpede bødestraffe for besiddelse af euforiserende stoffer i gentagelsestilfælde forudsættes det, at der ikke knyttes gentagelsesvirkning til forhold begået før lovens ikrafttræden.

Til § 6

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Lovens § 1 kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft helt eller delvist for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger, og lovens §§ 1-3 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne helt eller delvist med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om euforiserende stoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 21. juli 1969, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 445 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 1, 2. pkt., ophæves og i stedet indsættes:

»§ 3. Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af den udfærdigede forskrifter straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Advarsel kan i almindelighed ikke meddeles. På samme måde straffes den, der ved meddelelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller ved svigagtig fortællelse opnår eller søger at opnå tilladelse i henhold til loven eller forskrifterne, eller som handler i strid med vilkår for en given tilladelse. På samme måde straffes endvidere den, der ved henvendelse om en recept eller rekvisition på et af de i § 2 eller § 2 a, jf. § 2, omhandlede stoffer eller om anden ordination af stoffet giver urigtig skriftlig oplysning om sit navn, sin bopæl eller sin stilling.«

»Ved udmåling af straffen, herunder ved fastsættelse af bøder, skal der lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Advarsel kan i almindelighed ikke meddeles, medmindre sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1000 af 5. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

»§ 124. Den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person, såvel som den, der tilskynder eller hjælper en sådan person til at undvige eller holder den undvegne skjult.

Stk. 3. Den, som ulovligt sætter sig i forbindelse med nogen fængslet eller tvangsanbragt person, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Gældende formulering

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 gælder også i forhold til personer i forvaring samt personer, der i stedet for varetægtsfængsel, i forbindelse med straffuldbyrdelse uden for kriminalforsorgen eller i medfør af straffelovens § 74 a er frihedsberøvet i institution mv.«

»§ 135. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller lignende forårsager udrykning af politi, brandvæsen, ambulance, sø- eller luftfredningstjenesten eller civilforsvaret.«

»§ 36. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.«

Lovforslaget

1. § 124, stk. 4, ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre udefrakommende, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-3 gælder også i forhold til personer i forvaring samt personer, der i stedet for varetægtsfængsel, i forbindelse med straffuldbyrdelse uden for kriminalforsorgen eller i medfør af straffelovens § 74 a er frihedsberøvet i institution mv. Bestemmelsen i stk. 4, 1. pkt., gælder også i forhold til personer i forvaring.«

2. § 135 affattes således:

»§ 135. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller lignende forårsager udrykning af politi, ambulance, redningsberedskabet eller sø- eller luftfredningstjenesten.«

§ 3

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som senest ændret ved lov nr. 1558 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 36 indsættes som stk. 4:

»*Stk. 4.* En indsat har ikke ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen.«

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 4**

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 181 af 26. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 792 a, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »straffelovens«: »§ 124, stk. 4, eller«.

»§ 792 a. [...]

Stk. 2. Legemsundersøgelse af en sigtet må kun foretages, såfremt

- 1) der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller i en overtrædelse af straffelovens § 249, 1. led, og
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.«

Liste nr./stofnavn	Stofmængde	Gældende bødetakster	Forslag 1. gangstilsfælde	Forslag 2. gangstilsfælde (50 pct.)	Forslag 3. gangstilsfælde og senere (100 pct.)
A 1 Hash	- 9,9 gram	500 kr.	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	10 - 49,9 gram	700 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 - 99,9 gram	1.400 kr.	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 1 Marihuana	- 49,9 gram	500 kr.	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	50 - 249,9 gram	700 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 - 499,9 gram	1.400 kr.	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 1 Hampeplanter	- 99,9 gram	500 kr.	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	100 - 249,9 gram	700 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 - 499,9 gram	1.100 kr.	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 2 Khat	- 999 gram	Ingen takst	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	1.000 - 4.999 gram	Ingen takst	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	5.000 - 9.999 gram	Ingen takst	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 3 Heroin	- 0,49 gram	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	0,5 - 0,9 gram	1.400 kr.			
	1 - 1,9 gram	2.000 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	2 - 2,9 gram	2.600 kr.			
	3 - 3,9 gram	3.300 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
	4 - 4,9 gram	4.000 kr.			
A 4 LSD	- 9 dosis	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 - 19 dosis	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	20 - 49 dosis	2.000 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 12 Amfetamin	- 0,9 gram	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	2.000 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 29 Kokain	- 0,9 gram	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.

Liste nr./stofnavn	Stofmængde	Gældende bødetakster	Forslag 1. gangstilfælde	Forslag 2. gangstilfælde (50 pct.)	Forslag 3. gangstilfælde og senere (100 pct.)
	1 – 1,9 gram	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	2 – 2,9 gram	2.000 kr.			
	3 – 3,9 gram	2.600 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
	4 – 4,9 gram	3.300 kr.			
B 74 Ecstasy ¹⁾	– 3 tabletter	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	4 – 11 tabletter	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	12 – 19 tabletter	2.000 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 93 Morfinbase og mor- finklorid	– 0,9 gram	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 1,9 gram	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	2 – 2,9 gram	2.000 kr.			
	3 – 3,9 gram	2.600 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
	4 – 4,9 gram	3.300 kr.			
B 93 Morfinpiller ¹⁾	– 9 tabletter	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 – 19 tabletter	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	20 – 29 tabletter	2.000 kr.			
	30 – 49 tabletter	2.600 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 106 Råopium	– 0,9 gram	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 2,9 gram	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	2.000 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Lægemedler bl.a. dobesin, stesolid, metadon, ketogan	– 49 tabletter	800 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 – 99 tabletter	1.400 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.

¹⁾ Det bemærkes, at både morfinpiller og ecstasy angives i antal piller og ikke i gram, men det antages, at fire ecstasy-tabletter svarer til ca. 1 gram amfetamin.

Til lovforslag nr. L 201. Skriftlig fremsættelse (28. marts 2007)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf og retsplejeloven (Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler mv.)

(Lovforslag nr. L 201).

Formålet med lovforslaget er for det første, at bødestraffen ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug bliver skærpet. Hermed understreges det, at ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer har klare strafferetlige konsekvenser.

Samtidig lægges der op til, at sådanne sager i videre omfang end i dag skal kunne afgøres med advarsel i tilfælde, hvor sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og vedkommendes brug af euforiserende stoffer skyldes en stærk afhængighed af f.eks. heroin.

Det er med lovforslaget forudsat, at bødestraffene for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug skærpes markant, således at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug bliver på 2.000 kr. eller mere, og at bøderne for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug i intet tilfælde bliver på mindre end 3.000 kr. Desuden er det forudsat, at bøderne forhøjes med 50 procent i andengangstilfælde og 100 procent ved senere gentagelsestilfælde.

Det forudsættes samtidig, at den gældende praksis med en halvering af bøder til personer under 18 år og personer med en særlig lav indtægt bevares.

En markant forhøjelse af bødestraffene for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug kan i praksis indebære, at personer, der misbru-

ger euforiserende stoffer som udslag af en stærk afhængighed, risikerer at oparbejde en stor gæld til det offentlige i form af skyldige sagsomkostninger og bøder. Som en lempelse af gældende praksis forudsættes det derfor, at advarsel skal kunne anvendes under henvisning til sociale hensyn ikke kun i førstegangstilfælde, som det sker i dag, men også i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere gentagelsestilfælde) over for personer, som findes i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når brugen af de euforiserende stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer som f.eks. heroin.

Lovforslaget går for det andet ud på at indføre en bestemmelse i straffeloven om straf for uretmæssigt at besidde eller medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler. Baggrunden herfor er blandt andet, at mobiltelefoner kan anvendes til at begå narkotikakriminalitet inden for fængslerne, og forslaget om den nævnte kriminalisering er derfor også et led i regeringens politik om nul-tolerance over for narkotika og andre ulovlige stoffer i fængslerne.

Lovforslaget indebærer, at det bliver strafbart for anholdte og fængslede personer uretmæssigt at besidde og for besøgende og andre udefrakommende personer uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler. Det foreslås, at strafferammen fastsættes til bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Herudover indebærer lovforslaget, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner. Hermed vil det blandt andet være muligt at fri-

holde visse typer af kommunikationsudstyr fra den nævnte kriminalisering.

Lovforslaget medfører også, at der indføres en særskilt hjemmel til at kunne foretage legemsundersøgelse over for sigtede, der er mistænkt for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse om straf for uretmæssigt at besidde eller medtage

mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i arresthuse og lukkede fængsler.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.